

Jaarstukken 2016

Behandeld in AMT	20-02-2017
Advies OR	
Concept vastgesteld DB	
Concept naar gemeenteraden	
Vastgesteld AB	
Ondertekend door (naam + datum)	
Versie	1.1 concept

Voorwoord

GGD in beweging

In 2016 hebben de medewerkers en de organisatie van GGD Noord- en Oost-Gelderland zich sterk gericht op het aansluiten bij de ontwikkelingen in de omgeving. Burgers worden vaak kritischer en kiezen bewuster wat ze wel en niet willen, ook van de GGD als overheidsorgaan en zorgverlener. Voor gemeenten is 2016 het tweede jaar van de decentralisaties in het sociale domein geweest. Zij hebben de uitvoeringspraktijk van maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp verder vormgegeven. Gemeenten, zorgverzekeraars, aanbieders en cliënten zijn hierin hun plek aan te vinden. Tot een echte transformatie heeft dit nog niet geleid, met zorg dichtbij, op maat en integraal. En wat vooral de opdracht van de GGD raakt: preventie heeft nog niet de aandacht die we graag willen. Hier valt nog veel gezondheidswinst te halen.

Om op al deze ontwikkelingen aan te sluiten doorloopt de organisatie van GGD Noord- en Oost-Gelderland een ontwikkeltraject. In 2016 zijn we van 'Het Nieuwe Samenwerken' gegaan naar 'Samenwerken In Beweging'. Verantwoordelijkheden en bevoegdheden komen lager in de organisatie te liggen. Medewerkers maken een beweging van 'we moeten' naar 'we mogen'. We hebben de eerste stappen gezet naar zelforganiserende teams. Daarbij staat de klant en dus het lokaal perspectief binnen de 22 gemeenten centraal.

Verantwoording

De Jaarstukken 2016 van GGD Noord- en Oost-Gelderland vormen de bestuurlijke en financiële verantwoording aan de gemeenten die deelnemen aan GGD Noord- en Oost-Gelderland. In het jaarverslag beschrijven wij in het kort wat is gerealiseerd van de beleidsprioriteiten die het Algemeen Bestuur in de Programmabegroting 2016 heeft vastgesteld. Daarnaast is er de financiële verantwoording in de vorm van de Jaarrekening 2016.

GGD Noord- en Oost-Gelderland heeft ook een publieksjaarverslag uitgebracht. Het publieksjaarverslag vindt u op www.ggdnogjaarverslag.nl.

Op uw verzoek informeren wij u graag nader. U kunt op de website van de GGD (www.ggdnog.nl) de actualiteit volgen.

Warnsveld, 12 april 2017

Het Dagelijks Bestuur GGD Noord- en Oost-Gelderland

D.W. ten Brinke
directeur/secretaris

A. Kleijer
voorzitter

Inhoudsopgave

Jaarstukken 2016.....	1
Voorwoord	3
Inhoudsopgave	4
Besluit	6
Deel 1: Jaarverslag	7
1. Bestuurlijk kader	8
1.1. Jaarstukken.....	8
1.2. Bestuursagenda 2014 - 2018	9
1.3. Landelijke ontwikkelingen.....	9
2. Programmaverantwoording.....	11
2.1. Kerngegevens	11
2.2. Verantwoording realisatie beleidsprioriteiten	14
2.3. Financiën programmaplan GGD 2016	24
2.4. Toelichting.....	24
2.5. Voorstel tot bestemming van het resultaat.....	25
3. Paragrafen.....	26
3.1. Weerstandsvermogen, risicobeheersing en kengetallen.....	26
3.2. Financiering.....	28
3.3. Bedrijfsvoering.....	29
3.4. Verbonden partijen	31
3.5. Samenwerkingspartijen	31
Deel 2: Jaarrekening	33
4. Overzicht van baten en lasten.....	34
4.1. Overzicht van baten en lasten 2016 programmaplan GGD NOG.....	34
4.2. Lasten	35
4.3. Baten.....	36
4.4. Jaarrekening 2016 ten opzichte van Jaarrekening 2015.....	37
4.5. Toelichting op het overzicht van baten en lasten per programma	38
4.6. Incidentele baten en lasten.....	41
5. WNT-verantwoording 2016	42
5.1. Bezoldiging topfunctionarissen	43
6. Schatkistbankieren.....	45
7. Balans.....	47
7.1. Balans per 31 december 2016.....	47
7.2. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	49
7.3. Toelichting op de balans per 31 december 2016	51
8. Niet uit de balans blijvende verplichtingen	59
9. Controleverklaring.....	60
10. Bijlagen.....	61
Bijlage 1: Overzicht afrekening Meldpunt Maatschappelijke Zorg.....	61
Bijlage 2: Afrekening subsidieverlening Zutphen MZ	62
Bijlage 3: Gezond in de stad Apeldoorn 2015 en 2016	63
Bijlage 4: Afrekening algemene inwonerbijdrage	64
Bijlage 5: Overzicht samenstelling Algemeen Bestuur (per 31-12-2016)	65
Bijlage 6: Overzicht samenstelling Dagelijks Bestuur (per 31-12-2016).....	69

Besluit

Het Algemeen Bestuur van GGD Noord- en Oost-Gelderland; ·

B E S L U I T :

1. het Jaarverslag en de Jaarrekening 2016 van de GGD Noord- en Oost-Gelderland vast te stellen;
2. het negatieve resultaat van totaal afgerond €53.000 te dekken uit de bestemmingsreserve ontwikkelkosten GGD

Aldus besloten in de openbare vergadering van 6 juli 2017

D.W. ten Brinke
algemeen directeur/secretaris

A. Kleijer
voorzitter

Deel 1: Jaarverslag

1. Bestuurlijk kader

1.1. Jaarstukken

GGD Noord- en Oost-Gelderland volgt voor de begroting en verantwoording dezelfde regels als de gemeenten. Hierbij gaat het vooral om het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De GGD is als gemeenschappelijke regeling een verlengstuk van de gemeenten.

Het Algemeen Bestuur van GGD Noord- en Oost-Gelderland stelt de jaarstukken vast. De jaarstukken hebben wij gebundeld in één rapportage met als onderdelen:

- Jaarverslag, met de programmaverantwoording en de bedrijfsvoeringparagrafen
- Jaarrekening, met het overzicht van baten en lasten en de balans, beiden met toelichting.

Jaarverslag

In het jaarverslag over 2016 leggen wij als Dagelijks Bestuur verantwoording af over de realisering van de beleidsprioriteiten uit de Programmabegroting en de uitvoering van de reguliere werkzaamheden in 2016. Het Algemeen Bestuur heeft deze begroting op 9 juli 2015 vastgesteld en geactualiseerd bij de eerste begrotingswijziging op 1 december 2015. In de programmabegroting staan bij de beleidsprioriteiten indicatoren, die zo duidelijk mogelijk aangeven wanneer de doelstelling is bereikt.

Met de kleuren van het verkeerslicht rood, geel en groen geven wij aan of een beleidsprioriteit wel, deels of niet is gerealiseerd, op basis van de oorspronkelijke prioriteiten en indicator. Wij geven een korte toelichting op bijzonderheden en actuele ontwikkelingen.

Hierbij merken wij op dat de beleidsprioriteiten al begin 2015 zijn opgesteld. Dikwijls zijn er

nieuwe ontwikkelingen waarmee nog geen rekening kon worden gehouden. Ook is de voortgang vaak afhankelijk van externe ontwikkelingen. In die zin is de uitkomst meer te zien als een basis voor (bestuurlijke) discussie dan een afgeronde conclusie.

Wij gaan in het jaarverslag ook in op de uitvoering van de voornemens en activiteiten uit de bedrijfsvoeringparagrafen. Voor de GGD betreft dit:

1. Weerstandsvermogen risicobeheersing en kengetallen
2. Financiering
3. Bedrijfsvoering
4. Verbonden partijen
5. Samenwerkingspartijen

Het jaarverslag bevat verder een onderdeel over kwaliteit. Hoewel de wet een kwaliteitsjaarverslag niet meer verplicht stelt, vinden wij het belangrijk te laten zien hoe de GGD werkt aan de kwaliteit van de verleende zorg en diensten.

Jaarrekening

De jaarrekening vormt de financiële jaarafsluiting. Hierin verantwoorden wij welke baten en lasten zijn gerealiseerd. Ook lichten wij de verschillen met de financiële begroting toe. Voor

de bestemming van het gerealiseerde financiële resultaat doen wij een voorstel dat nog niet in de jaarrekening is verwerkt.

1.2. Bestuursagenda 2014 - 2018

Ambities en missie

In maart 2015 heeft het Algemeen Bestuur de “Bestuursagenda publieke gezondheid” vastgesteld, de toekomstvisie voor de GGD in de vorm van gedeelde ambities en agendapunten voor de bestuursperiode 2014-2018. In de Bestuursagenda staat de missie van de GGD:

“GGD Noord- en Oost-Gelderland is de gezondheidsdienst van 22 gemeenten. De GGD biedt actief ‘Een gezond houvast’ en bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de inwoners.”

Inwoners, samenwerkingspartners en gemeenten kunnen rekenen op een stabiele GGD met kennis en kunde op het gebied van publieke gezondheid. Belangrijk is ook dat de GGD aansluit op en bijdraagt aan de transities in het sociale domein, vooral jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en passend onderwijs.

Het programma

De kerntaak van de GGD is de uitvoering van gemeentelijke taken op basis van de Wet publieke gezondheid. Het Algemeen Bestuur heeft in 2016 een nieuwe indeling van de GGD-taken vastgesteld, die de verantwoordelijkheid van de gemeenten voor de verschillende taken beter weerspiegelt:

A. wettelijke GGD-taken

Taken van gemeenten die zij wettelijk verplicht laten uitvoeren door de GGD: kerntaken uit de Wet publieke gezondheid (Wpg), het toezicht kinderopvang, taken uit de Wet veiligheidsregio's.

B. wettelijke gemeentelijke taken

Taken die de GGD kan uitvoeren in opdracht van gemeenten: bijvoorbeeld jeugdgezondheidszorg op basis van de Wpg; kwaliteitstoezicht, toegang beschermd wonen en maatschappelijke zorg op basis van de Wmo 2015; preventieve activiteiten op basis van de Jeugdwet, lijkschouw op basis van de Wet op de lijkbezorging.

C. autonome gemeentelijke taken

Taken die de GGD kan uitvoeren in opdracht van gemeenten

D. externe taken

Taken die de GGD uitvoert in opdracht van derden, zoals rijksoverheid, politie en burgers, in aansluiting op de kerntaken van de GGD: arrestantenzorg, reizigersvaccinatie, vergunningen tattooshops, publieke gezondheidszorg asielzoekers.

1.3. Landelijke ontwikkelingen

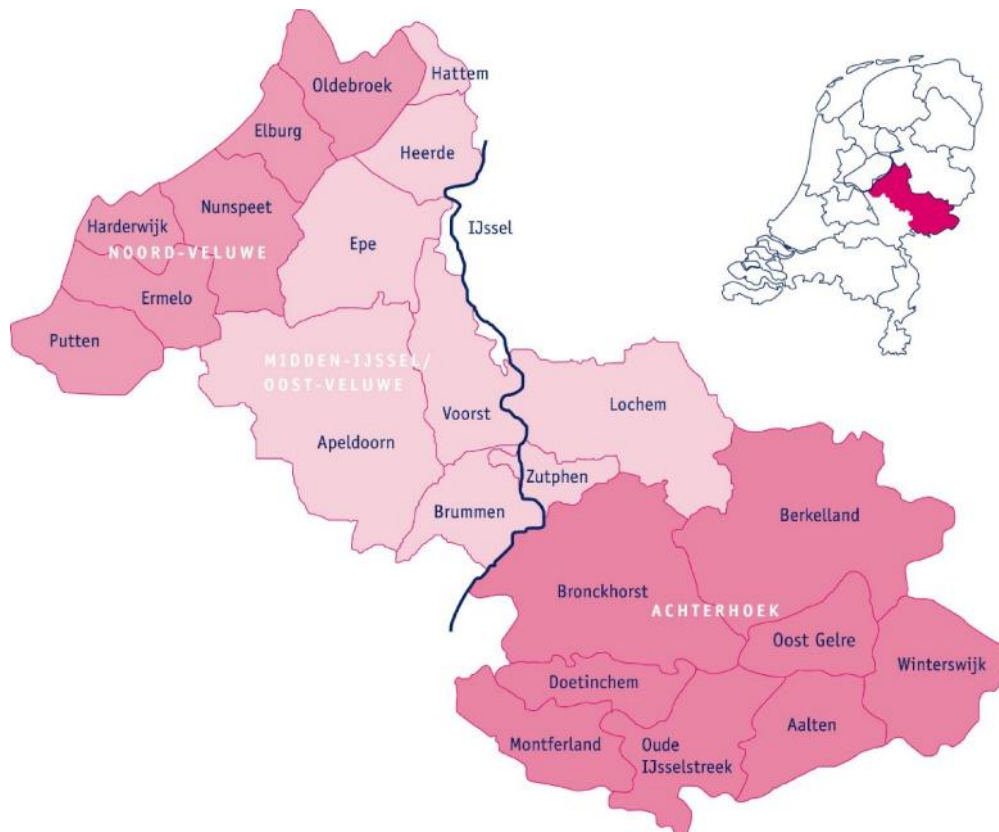
Het ministerie van VWS, de VNG en GGD GHOR Nederland hebben in 2016 het Stimuleringsprogramma ‘Betrouwbare publieke gezondheid’ uitgevoerd. De bewindslieden van VWS en de Tweede Kamer willen meer zicht op de effectiviteit van de publieke

gezondheid en waar nodig versterking ervan. De Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) heeft onderzoeken uitgevoerd naar de GGD'en. Het gaat om onderzoeken Governance, Infectieziektebestrijding en Jeugdgezondheidszorg. In de Kamerbrief van 3 november 2016 informeren de bewindslieden van VWS de Tweede Kamer over de resultaten. De toon van de rapportages is overwegend positief. De uitvoering is overal op orde, al zijn er aandachtspunten. GGD NOG scoort op alle onderdelen voldoende. De IGZ stelt vast dat er grote verschillen zijn tussen GGD'en. Deze zijn terug te voeren op de diverse gemeenschappelijke regelingen. De IGZ constateert dat deze verscheidenheid niet leidt tot kwaliteitsproblemen.

2. Programmaverantwoording

2.1. Kerngegevens

Werkgebied 2016

Deelnemende gemeenten en inwonertallen per 1-1-2016

Aantal deelnemende gemeenten	22
Totaal aantal inwoners	814.854

Regio Noord-Veluwe - Harderwijk		Regio Midden IJssel/ Oost Veluwe Apeldoorn		Regio Achterhoek - Doetinchem	
Elburg	22.929	Apeldoorn	159.025	Aalten	26.912
Ermelo	26.507	Brummen	20.938	Berkelland	44.437
Harderwijk	45.966	Epe	32.282	Bronckhorst	36.510
Nunspeet	26.835	Hatterm	11.890	Doetinchem	56.827
Oldebroek	23.104	Heerde	18.556	Montferland	35.173
Putten	24.516	Lochem	33.333	Oost Gelre	29.537
		Voorst	23.984	Oude IJsselstreek	39.657
		Zutphen	46.997	Winterswijk	28.939
Totaal	169.857	Totaal	347.005	Totaal	297.992
aantal gemeente	6	aantal gemeente	8	aantal gemeente	8

Personeelsbestand per 31-12-2016

	in vaste dienst	flexibele	totaal
		in tijdelijke dienst	
Aantal medewerkers	244	27	271
Aantal fte's	173	19	192
Gemiddelde fte	0,7	0,7	0,7

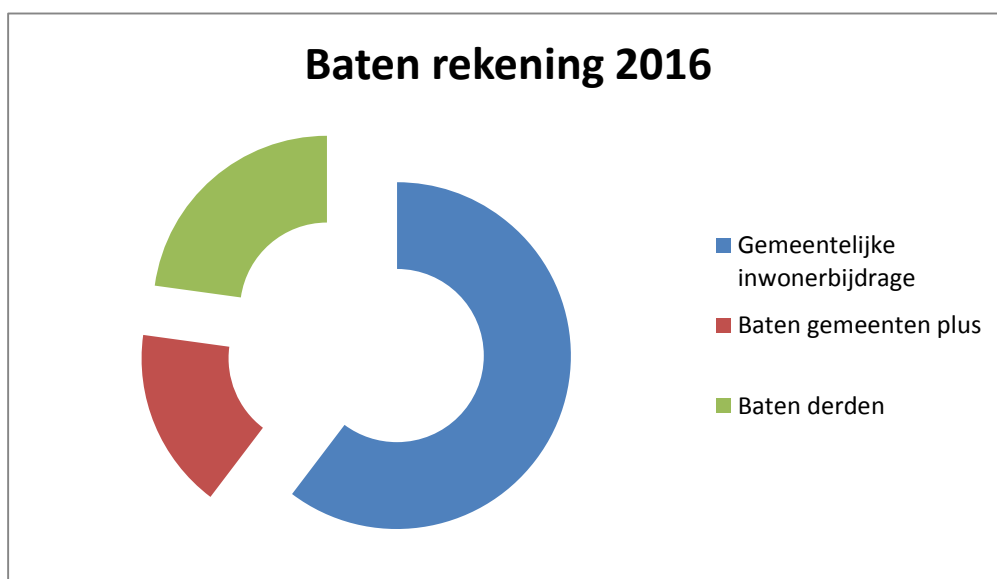
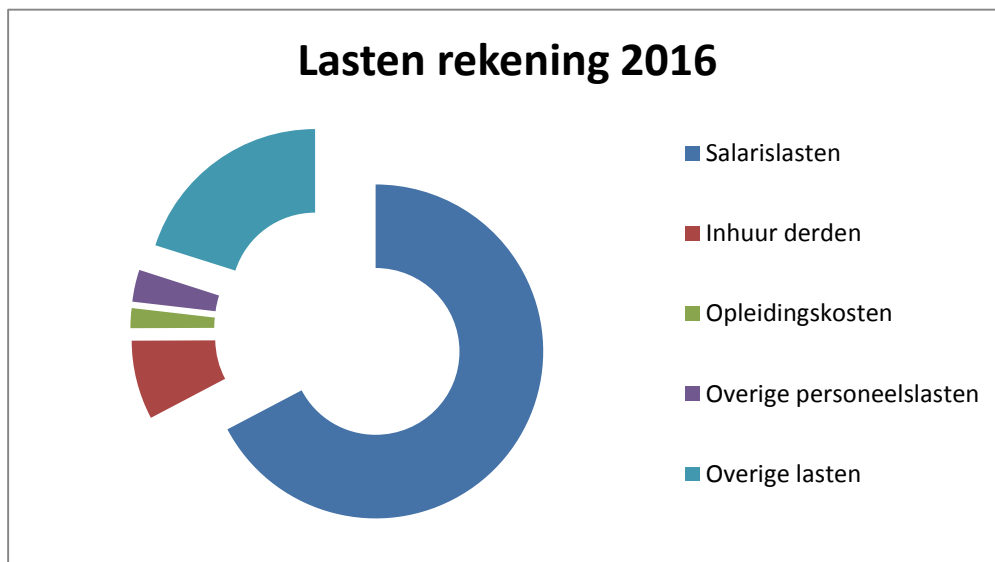
Totaal lasten en baten jaarrekening 2016

X € 1.000

Lasten/baten	Rekening 2016
Lasten	€ 18.555
Baten	€ 18.449
Vennootschapsbelasting	€ 17
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	€ 123-
Mutatie bestemmingsreserve	€ 70
Gerealiseerd resultaat	€ 53-

In de lasten is € 400.000 aan incidentele lasten voor de reservering van vakantiegeld over de periode juni tot en met december 2016 meegenomen als gevolg van de invoering van het Individueel keuze budget conform cao.

Verdeling lasten en baten 2016

2.2. Verantwoording realisatie beleidsprioriteiten

Hier volgt een terugblik op de realisering van de beleidsprioriteiten die in de Programmabegroting 2016 zijn opgenomen in het programma jeugdgezondheidszorg.

2.2.1. Programma Jeugdgezondheidszorg

Bij het programma jeugdgezondheidszorg zijn de prioriteiten in 2016:

1. Het blijven doorontwikkelen basistakenpakket preventieve jeugdgezondheidszorg 4-18 jarigen

In het schooljaar 2014/2015 heeft de GGD de vernieuwde werkwijze op basis van het nieuwe basispakket jeugdgezondheidszorg geïmplementeerd. De verdere ontwikkeling van de jeugdgezondheidszorg is vooral gericht op nog meer aansluiten op het gemeentelijk jeugdbeleid en op lokale samenwerkingsstructuren. Belangrijk is ook het versterken van de verbinding tussen de jeugdgezondheidszorg, passend onderwijs en de uitvoering van de preventieve activiteiten die vallen onder de Jeugdwet.

Verder richt de jeugdgezondheidszorg zich op verdere digitalisering van de communicatie passend bij wat ouders, jeugdigen maar ook scholen nodig hebben en ook verwachten.

Indicator: het doorontwikkelde basistakenpakket preventieve jeugdgezondheidszorg voor 4-18 jarigen is geïmplementeerd.

De uitvoering van het Basispakket JGZ is nog steeds in ontwikkeling. Door een herschikking van taken en onderzoeken is er meer ruimte voor afstemming met gemeente, scholen en andere samenwerkingspartners. en voor gezondheidsonderzoeken op verzoek van ouders, school en JGZ 0-4 jarigen. In 2016 zijn drie pilots uitgevoerd, geëvalueerd en geïmplementeerd:

- Wegen en meten gekoppeld aan de gymles
- Digitaal uitnodigen voor gezondheidsonderzoek
- Kleinschalig vaccineren met gezondheidsvoorlichting.

2. Aanbod jeugdgezondheidszorg voor adolescenten

De evaluatie van de pilot van het extra contactmoment adolescenten in het schooljaar 2013-2014 laat een positief effect zien. Na de positieve evaluatie is dit gezondheidsonderzoek op een aantal onderdelen aangepast. De GGD voert het nu uit bij scholen van 16 gemeenten in de regio's Midden-IJssel/Oost-Veluwe en Achterhoek. Landelijke organisaties en collega JGZ-organisaties / GGD'en geven de verdere doorontwikkeling van dit gezondheidsonderzoek gezamenlijk vorm. De JGZ van GGD NOG is hier nauw bij betrokken en voert daar waar nodig de veranderingen door.

Indicator: het geactualiseerde gezondheidsonderzoek JGZ voor adolescenten is ingevoerd in de opdrachtgevende gemeenten in Noord- en Oost-Gelderland.

In 2016 heeft de GGD in overleg met gemeenten als onderdeel van het contactmoment adolescenten een onderzoek uitgevoerd naar de aanpak van schoolverzuim op het voortgezet onderwijs. De resultaten zijn in januari 2017 bekend gemaakt en worden gebruikt bij de verdere vormgeving. Het afnemen van de vragenlijst gebeurt alleen nog klassikaal en in aanwezigheid van de jeugdverpleegkundige. Hiermee verwachten we dat de respons stijgt.

3. Positionering en organisatie jeugdgezondheidszorg

In de vastgestelde Bestuursagenda 2014-2018 hebben wij als GGD-bestuur uitgesproken de (verdere) discussie over de positionering van de jeugdgezondheidszorg actief te bevorderen en waar nodig te faciliteren. In 2015 starten wij de gezamenlijke route hiertoe. Het doel is de rol en taak van de jeugdgezondheidszorg lokaal optimaal te benutten.

Indicator: gemeenten hebben eind 2016 besluiten genomen over de positionering en organisatie van jeugdgezondheidszorg.

In 2016 hebben de 22 gemeenten hun dialoog over jeugdgezondheidszorg afgerond en een keuze gemaakt. 21 Gemeenten hebben gekozen voor het optimaliseren van de huidige situatie, met de opdracht om te komen tot een intensieve samenwerking die de 'knip' tussen JGZ voor 0-4 jarigen (thuiszorg) en 4-18 jarigen (GGD) onzichtbaar maakt. De gemeente Apeldoorn heeft de jeugdgezondheidszorg vanaf 2017 bij de stichting centrum voor jeugd en gezin ondergebracht. Met het opgestelde rapport 'Gefundeerd kiezen' is de basis gelegd voor keuzes in de toekomst. De opdracht om verder te optimaliseren is opgepakt en wordt in nauwe samenwerking met de thuiszorgorganisaties vormgegeven.

4. Contractafspraken en productievolumes

Wij realiseren de gemaakte contractafspraken en gestelde productievolumes

Indicator: prestatiecijfers uit de Productenbegroting 2016 is behaald. De gestelde norm is 90%. Afwijkingen worden vroegtijdig gemeld en onderbouwd.

Bij de jeugdgezondheidszorg in het speciaal onderwijs in Noord-Veluwe is sprake van een achterstand in de onderzoeken. Hierover is met de betrokken gemeente gecommuniceerd. Verder ligt de JGZ goed op schema (halverwege het schooljaar 2016-2017).

2.2.2. Programma Algemene gezondheidszorg

Hier volgt een terugblik op de realisering van de beleidsprioriteiten die in de Programmabegroting 2016 zijn opgenomen in het programma Algemene gezondheidszorg:

1. Bundeling kennis van zoönosen

Wij willen een netwerk rond zoönosen opzetten, in samenwerking met de relevante partners, om de kennis hiervan te bundelen en de samenwerking te borgen. Dit gebeurt voor de regio Noord- en Oost-Gelderland of zo mogelijk Oost-Nederland. Een zoönose is een infectieziekte die kan worden overgedragen van dieren op mensen. In de regio NOG is het risico hierop relatief groot. Vanuit de infectieziektenbestrijding heeft de GGD o.a. een rol bij bron- en contactonderzoek. De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor diergezondheid ligt bij het Ministerie van Economische Zaken, met de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) als uitvoerder. Andere betrokken partijen zijn de GHOR (Veiligheidsregio, vanuit de crisisbeheersing), Gezondheidsdienst voor dieren en dierenartsen.

Indicator: de samenwerkingspartners hebben afspraken voor een netwerk zoönosen opgesteld.

De samenwerkingspartners hebben afspraken gemaakt over het netwerk One Health.

2. Verbinding sociale veiligheid en publieke gezondheid

In de Bestuursagenda 2014-2018 geven wij de GGD een plaats als ondersteuningspunt, waarop gemeenten kunnen terugvallen bij incidenten met grote gevolgen voor de publieke gezondheid en (sociale) veiligheid. GGD NOG en GHOR (onderdeel Veiligheidsregio NOG) werken hierbij nauw samen. Verantwoordelijke bestuurders krijgen actief ondersteuning door het bieden van handelingsperspectieven, zowel inhoudelijk als communicatief. In 2016 verkennen wij de uitbouw van de rol van de GGD bij ingrijpende gebeurtenissen en groepen met grote gezondheidsrisico's, conform de Wpg. Ook brengen wij in kaart wat de gevolgen zijn van de veranderingen in het sociale domein voor de rollen van GGD en GHOR op het snijvlak van sociale veiligheid en publieke gezondheid. Daarbij gaat onze aandacht speciaal naar de preventie van seksueel geweld, jeugdprostitutie en loverboys

Indicator: de GGD beschikt over een plan voor de inzet van de GGD voor psychosociale hulpverlening bij incidenten en crises. Preventie van seksueel geweld, jeugd prostitutie en loverboys is ingebed in de ketenregie jeugdprostitutie en loverboys

Het plan voor de inzet van de GGD is gereed en wordt geïmplementeerd (interne ondersteuning geregeld en bijscholing (JGZ in uitvoering). De GGD neemt deel aan het keten regieoverleg jeugdprostitutie en loverboys. Ook heeft de GGD uitvoerende taken op het terrein van preventie van seksueel geweld, jeugdprostitutie en loverboys.

3. Opschaling tuberculosebestrijding

Het Nationaal plan tuberculosebestrijding 2011-2015 geeft aan welke veranderingen nodig zijn om tot een optimale tuberculosebestrijding in Nederland te komen. Tbc komt minder vaak voor, maar de complexiteit van de behandeling neemt toe. Om de expertise te waarborgen komen er uiteindelijk vier regionale kenniscentra, waaronder – gefaseerd – een kenniscentrum voor Noord- en Oost-Nederland. Elke GGD blijft zelf verantwoordelijk voor de tuberculosebestrijding in het eigen werkgebied.

Indicator: de deelnemende GGD'en hebben een overeenkomst gesloten

Tussen de deelnemende GGD'en is een overeenkomst gesloten.

4. Publieke gezondheidszorg asielzoekers.

Wij ontwikkelen een specifiek aanbod publieke gezondheidszorg vanuit de GGD voor asielzoekers die buiten een asielzoekerscentrum wonen. Asielzoekers die het asielzoekerscentrum verlaten hebben vaak onvoldoende voorlichting gekregen en weten niet goed hoe het gezondheidzorgsysteem in Nederland werkt. Belangrijkste elementen in dit aanbod zijn ook jeugdgezondheidszorg, vaccinaties RVP, infectieziektepreventie en –bestrijding, seksuele gezondheid en gezondheidsbevordering.

Indicator: het beleid voor het specifieke aanbod is geformuleerd

De GGD heeft een specifiek aanbod ontwikkeld voor statushouders voor het 1^e jaar dat zij in de gemeente gehuisvest zijn. Hierbij is rekening gehouden met de verhoogde asielinstroom en de sterk verkorte tijd dat asielzoekers in een asielzoekerscentrum verblijven.

5. Contractafspraken en productievolumes

Wij realiseren de gemaakte contractafspraken en gestelde productievolumes

Indicator: prestatiecijfers Productenbegroting 2016 behalen (-/+ 90%). Afwijkingen vroegtijdig melden en onderbouwen.

De gemaakte contractafspraken en gestelde productievolumes zijn gerealiseerd.

2.2.3. Programma Kennis en expertise

Hier volgt een terugblik op de realisering van de beleidsprioriteiten die in de Programmabegroting 2016 zijn opgenomen in programma Kennis en expertise:

1. Monitoring en evaluatie in het sociale domein

De GGD richt zich bij zijn taak om onderzoeksgegevens over gezondheid te leveren sterker op de (epidemiologische) informatie en gegevens over het sociaal domein. Gemeenten kunnen deze gebruiken voor het onderbouwen, monitoren en evalueren van beleidsbeslissingen, met name over maatschappelijke ondersteuning en jeugdzorg.

De informatie heeft toegevoegde waarde ten opzichte van bestaande beleidsinformatie en helpt gemeenten om richting te geven aan (zorg)beleid, bij te sturen en te signaleren. Dit gebeurt – zowel binnen de wettelijke taak van de GGD als op verzoek van gemeenten als plusproduct - door analyses van gegevens van samenwerkingspartners, gebiedsanalyses, Zorgatlas en GGD-monitors.

Indicator: de GGD biedt in 2016 voor alle gemeenten (epidemiologische) informatie en gegevens over het sociale domein

In 2016 zijn diverse onderzoeken, in opdracht van de gemeente, in het sociaal domein uitgevoerd. Voor alle gemeenten in onze regio wordt het toezicht op de WMO door de GGD uitgevoerd en geëvalueerd.

2. Academische werkplaats Agora

GGD NOG werkt samen met Wageningen Universiteit in de Academische werkplaats Agora. Agora richt zich op beleidsrelevant onderzoek als het gaat om gezond opgroeien, gezond ouder worden en gezond in het sociale domein. Agora ondersteunt gemeenten en GGD door toetsing van de onderbouwing en de kosteneffectiviteit van beleid. Het doel is in 2017 in gemeenten innovatieve demonstratieprojecten uit te voeren, waarbij Agora mede-ontwikkelt, begeleidt en evalueert.

Indicator: Agora heeft – in samenwerking met gemeenten - twee nieuwe subsidieaanvragen voor demonstratieprojecten geschreven rond de doelgroepen jeugd en ouderen.

Agora heeft in 2016 diverse subsidie aanvragen ingediend. Het project Pro muscle is gehonoreerd en wordt in samenwerking met universiteit, Friesland Campina en een aantal gemeenten uitgevoerd. De eerste resultaten zijn veelbelovend.

3. Samenwerking gemeente en zorgverzekeraars

Wij ondersteunen - op inhoud en proces - de intensivering van de samenwerking tussen gemeenten en zorgverzekeraars. Daarbij richten wij ons op de publieke gezondheid vanuit de ambitie 'Preventie voor zorg'. Gemeenten hebben hierbij belang in het kader van hun gezondheidsbeleid en de transities in het sociale domein. De ondersteuning door de GGD betreft het maken van wijkanalyses, het opzetten van preventieve interventies en het afsluiten van preventieconvenanten.

Indicator: in de regio Noord- en Oost-Gelderland is ten minste één (schriftelijk) convenant gesloten tussen een zorgverzekeraar, gemeente(n) en GGD over preventie en gezondheidsbevordering.

De bestuurlijke werkgroep heeft haar opdracht overgedragen aan de bestuurlijke regietafels die in de regio zijn ingesteld voor het overleg tussen gemeenten en zorgverzekeraars. Daar blijft het onderwerp op de agenda. Gemeenten nemen opnieuw het initiatief als er een rol voor de GGD is in de samenwerking tussen gemeente en zorgverzekeraars.

4. Inbreng vanuit de publieke gezondheid in het gemeentelijk beleid

Wij streven naar versterking van de inbreng vanuit de publieke gezondheid in de overlegsituaties in de verschillende regio's en op de beleidsterreinen die raakvlakken hebben met publieke gezondheid, zoals maatschappelijke ondersteuning, jeugdbeleid en ouderenbeleid. Intern richt de GGD de organisatie en processen meer op de regionale en vooral gemeentelijke schaal, onder meer door de GGD-brede regioteams. GGD'ers van verschillende disciplines staan dicht bij de gemeenten, zijn zichtbaarder en leveren toegevoegde waarde aan de lokale overlegtafels.

Indicator: de GGD-regioteams hebben een breed samengesteld overleg gevoerd bij en met ten minste twee gemeenten in elk van de drie regio's Noord-Veluwe, Midden-IJssel/Oost-Veluwe en Achterhoek

Dit is gelukt de Noord- Veluwe en deels in de Achterhoek en Midden IJssel – Oost Veluwe. Wel is het regioteam regelmatig aangesloten bij het ambtenarenoverleg.

5. Contractafspraken en productievolumes

Wij realiseren de gemaakte contractafspraken en gestelde productievolumes

Indicator: prestatiecijfers Productenbegroting 2016 behalen (-/+ 90%). Afwijkingen vroegtijdig melden en onderbouwen.

De doelen zoals afgesproken voor 2016 zijn behaald.

2.2.4. Programma Maatschappelijke Zorg

Hier volgt een terugblik op de realisering van de beleidsprioriteiten die in de Programmabegroting 2016 zijn opgenomen in het programma Maatschappelijke zorg:

1. Toegang tot beschermd wonen

De Noord-Veluwse gemeenten hebben GGD NOG voor 2015 verzocht de indicatiestelling voor beschermd wonen uit te voeren. Dit is gebeurd in samenwerking met de gemeente Zwolle, die als Wmo-centrumgemeente verantwoordelijk is voor de bekostiging van beschermd wonen. Wij streven ernaar dat de toegang tot beschermd wonen een vast onderdeel wordt van het plus-aanbod van GGD NOG op het gebied van de maatschappelijke ondersteuning.

Indicator: een deel van de gemeenten laat de toegang tot beschermd wonen uitvoeren door de GGD.

De indicatiestelling Beschermd Wonen is een integraal onderdeel van het plus-aanbod van de GGD NOG op het gebied van de maatschappelijke ondersteuning. Het maakt nu onderdeel uit van de "centrale toegang".

2. Contractafspraken en productievolumes

Wij realiseren de gemaakte contractafspraken en gestelde productievolumes

Indicator: prestatiecijfers Productenbegroting 2016 behalen (-/+ 90%). Afwijkingen vroegtijdig melden en onderbouwen.

Voor maatschappelijke zorg zijn de gemaakte contractafspraken gerealiseerd.

2.2.5. Bestuursondersteuning en organisatieprojecten

Hier volgt een terugblik op de realisering van de beleidsprioriteiten die in de Programmabegroting 2016 zijn opgenomen in het programma Bestuursondersteuning en organisatieprojecten:

1. Verduidelijken verplichte en niet verplichte taken GGD

Gemeenten hebben gevraagd te verduidelijken welke gezondheidstaken zij verplicht zijn uit voeren, welke taken verplicht via de GGD worden uitgevoerd en bij welke GGD-taken gemeenten keuzevrijheid hebben. Ook willen gemeenten weten welke invloedruimte zij hebben bij GGD-taken. Wij hebben in de AB-vergadering van 13 maart 2015 toegezegd dat wij een notitie voorleggen aan het AB op 9 juli 2015. Met deze notitie willen wij de gemeenten meer inzicht bieden en de dialoog starten over een andere indeling van basis- en aanvullende diensten van de GGD en de flexibele inzet voor maatschappelijk georiënteerde taken. Ons streven is dat het AB op 26 november 2015 een besluit neemt. Daarna wordt dit besluit doorgevoerd.

Tijdsplanning

- juli 2015 dialoog in AB GGD
- november 2015 besluitvorming in AB GGD
- 2016 verwerking in begroting GGD

In 2016 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met de zogenoemde ABCD-indeling voor GGD-taken (zie p. 9). De basis is hiervoor gelegd in de in 2016 gewijzigde gemeenschappelijke regeling voor de GGD.

2. Dialoog positionering jeugdgezondheidszorg

Gemeenten bezinnen zich op de inhoud en organisatie van de jeugdgezondheidszorg. Dit doen zij in het licht de transities in het sociale domein en vooral de veranderingen in de jeugdzorg. In de vastgestelde Bestuursagenda 2014-2108 hebben wij als Dagelijks Bestuur uitgesproken deze discussie actief te bevorderen en te faciliteren.

In het voorjaar 2015 starten wij met een inhoudelijke dialoog met de gemeenten en daarna komen mogelijke organisatievormen aan de orde. Het vervolg is afhankelijk van de inbreng van de gemeenten en de uiteindelijk genomen besluiten. Vooralsnog gaan wij uit van koersbepaling eind 2015 en uitwerking in 2016-2017.

Tijdsplanning

- 2015-2016 dialoog over toekomst jeugdgezondheidszorg
- 2016-2017 uitwerking besluiten

Wij verwijzen naar het Programma Jeugdgezondheidszorg (2.2.1, bij 3).

3. Verkennen van lokale/regionale besturingsmodellen

Dit onderwerp komt ook aan de orde in de dialoog over jeugdgezondheidszorg. Daarbij hebben gemeenten een sterke behoefte aan lokale en regionale zeggenschap en zichtbaarheid van hun GGD, in plaats van de GGD-brede aansturing met 22 gemeenten. Na afronding van de dialoog over jeugdgezondheidszorg willen wij bezien in hoeverre gemeenten ook behoefte hebben aan lokale en regionale zeggenschap en sturing bij andere taken van de GGD. Los hiervan zet de GGD de ingezette koers van gemeentegericht en vraaggericht werken door

Tijdsplanning

- 2015-2016 meenemen in dialoog over jeugdgezondheidszorg
- 2017 onderzoeken behoefte bij andere GGD-taken

In het Algemeen Bestuur bleek geen draagvlak te bestaan om in de (drie) regio's tot aparte overleggen of adviescommissies te komen. Lokale en regionale zeggenschap willen we versterken binnen de bestaande bestuurlijke setting.

2.3. Financiën programmaplan GGD 2016

X € 1.000

Rekening van baten en lasten	Rekening 2015	Programma-begroting 2016	Begroting 2016	Rekening 2016
Salarislasten	€ 11.015	€ 11.506	€ 11.683	€ 12.483
Inhuur derden	€ 1.494	€ 965	€ 843	€ 1.422
Opleidingskosten	€ 386	€ 411	€ 505	€ 357
Overige personeelslasten	€ 541	€ 595	€ 582	€ 571
Totaal personeelslasten	€ 13.437	€ 13.477	€ 13.612	€ 14.832
Overige lasten	€ 3.766	€ 3.725	€ 3.778	€ 3.723
Totaal lasten	€ 17.203	€ 17.201	€ 17.390	€ 18.555
Gemeentelijke inwonerbijdrage	€ 11.114	€ 11.124	€ 11.124	€ 11.124
Frictie bijdrage	€ -	€ -	€ -	€ -
Baten gemeenten plus	€ 2.431	€ 2.141	€ 2.305	€ 3.112
Baten derden	€ 3.700	€ 3.937	€ 3.796	€ 4.213
Totaal baten	€ 17.244	€ 17.201	€ 17.225	€ 18.449
Vennootschapsbelasting	€ -	€ -	€ -	€ 17
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	€ 41	€ 0-	€ 165-	€ 123-
Mutatie reserves	€ 183	€ -	€ 141	€ 70
Gerealiseerd resultaat	€ 224	€ 0-	€ 24-	€ 53-

2.4. Toelichting

De jaarrekening sluit met een negatief saldo uit de reguliere bedrijfsvoering van € 123.000. Hierin zijn de incidentele kosten voor de reservering vakantie geld als gevolg van de invoering van het Individueel Keuze Budget (IKB) meegenomen. Het gerealiseerde resultaat na het te betalen bedrag aan vennootschapsbelasting en de mutaties reserves is het gerealiseerde resultaat over 2016 € 53.000 negatief. De mutatie reserves bestaat uit:

X € 1.000

Mutatie reserves	
Programma Het Nieuwe Samenwerken	€ 151
Dialogo Jeugdgezondheidszorg	€ 50
Dotatie vakantie uren	€ -131
Totaal	€ 70

In de jaarrekening van 2016 is een verdere uitsplitsing van baten en lasten opgenomen naar de verschillende programma's. Daar wordt ook een toelichting gegeven op de cijfers.

2.5. Voorstel tot bestemming van het resultaat

Wij stellen aan het Algemeen Bestuur voor om het gerealiseerde resultaat van - €53.000 te dekken uit de bestemmingsreserve ontwikkelkosten GGD.

3. Paragrafen

Op basis van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bevat deze jaarrekening de volgende vier paragrafen:

- weerstandsvermogen en risicobeheersing (inventarisatie weerstandcapaciteit, risico's en beleid),
- financiering (treasurybeleid inclusief schatkistbankieren),
- bedrijfsvoering (bedrijfsprocessen om de beleidsdoelstellingen te realiseren en de sturing en beheersing daarvan),
- verbonden partijen (waar de GGD bestuurlijke invloed en financieel belang heeft),

3.1. Weerstandsvermogen, risicobeheersing en kengetallen

Inleiding

Het weerstandsvermogen is het vermogen van GGD NOG om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat de continuïteit van de GGD in gevaar komt. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- de weerstandscapaciteit, d.w.z. de middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten te dekken;
- alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie.

In het kader van de vernieuwing van de BBV is een uniforme basisset financiële kengetallen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing voorgeschreven. Voor de GGD NOG zijn de onderstaande kengetallen van toepassing:

- Netto Schuldquote: de netto schuld gedeeld door de totale inkomsten
- Solvabiliteit: Eigen vermogen gedeeld door het totale vermogen
- Structurele exploitatieruimte: het structurele exploitatiesaldo in percentage van de totale baten.

Kengetal	realisatie	begroot	realisatie
	2015	2016	2016
Netto schuld quote	-7,7%	-7,7%	-6,6%
Solvabiliteit	50,0%	38,9%	44,2%
Structurele exploitatieruimte	0,9%	0,0%	0,0%

3.1.1. Weerstandscapaciteit en risico's

Weerstandscapaciteit

Het Algemeen Bestuur heeft in 2010 besloten dat met een weerstandsvermogen van 5% van de omzet van de basisproducten en 20% van de omzet van plusproducten in redelijke mate in de structurele risico's wordt voorzien. De reserve basisproducten wordt geacht voor de

helpt bij de deelnemende gemeenten te zijn gereserveerd, de reserve plusproducten wordt volledig bij de GGD aangehouden.

Risico's

Om het benodigde weerstandsvermogen te bepalen, hanteren wij als definitie van een risico: een gebeurtenis of omstandigheid met potentieel nadelige financiële gevolgen voor de organisatie.

Structurele exploitatierisico's

De exploitatie van de plusproducten omvat in beginsel een aanmerkelijk groter risico dan de exploitatie van de basisproducten. Het Algemeen Bestuur gaat ervan uit dat een weerstandscapaciteit van 5% van de omzet van de basisproducten en 20% van de omzet van plusproducten in redelijke mate de structurele risico's afdekken (AB-besluit 18 februari 2010).

Het risico rond de plusproducten kent feitelijk twee dimensies. Ten eerste gaat het om de mate waarin GGD in staat is aan te sluiten bij de behoefte van de klant en bij de klant op het netvlies staat. Ten tweede betreft het de bezuinigingsdruk bij gemeenten en andere financiers.

3.1.2. Beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's:

Op basis van de in 2016 gerealiseerde omzet is een berekening gemaakt van het benodigde weerstandsvermogen per 31-12-2016. De gerealiseerde omzet is vooral door de taken voor Publieke Gezondheid Vluchtelingen ruim € 1,0 miljoen hoger. Hierdoor wordt ook de aan te houden reserve bij de GGD hoger. Het percentage weerstandscapaciteit is 95%.

Gezien de te verwachte terugloop aan instroom van vluchtelingen en de ontwikkelingen rond de reservepositie en financieringsstructuur stellen we voor de algemene reserve niet aan te vullen tot 100%.

Benodigd weerstandsvermogen structurele exploitatierisico's

	Totaal	Basis producten	Plus producten
Omzet programma	18.449.000	11.124.000	7.325.000
Aan te houden reserve		5%	20%
Maximale bedragen per 31-12-2016	2.021.000	556.000	1.465.000
Waarvan geacht aangehouden te worden bij de gemeente	278.000	278.000	
Waarvan aan te houden bij GGD	1.743.000	278.000	1.465.000
Weerstandsvermogen ultimo 2016	1.648.000		
Voorgenomen storting jaarrekening 2016	0		
Verwacht saldo weerstandsvermogen bij GGD na voorgenomen storting	1.648.000		

Percentage weerstandscapaciteit

Berekening percentage weerstandscapaciteit	31-12-2016
Weerstandscapaciteit (materieel gezien)	1.648.000
Voorstel tot storting bij jaarrekening 2016	0
Stand weerstandsvermogen bij GGD na stortingsvoorstel	1.648.000
Weerstandsvermogen aan te houden bij de GGD per 31-12-2016	1.743.000
Percentage weerstandscapaciteit	95%

Risicoanalyse JGZ uitnemen

De gewijzigde gemeenschappelijke regeling voorziet in de mogelijkheid dat gemeenten om de twee jaar kunnen beslissen jeugdgezondheidszorg terug te nemen. Per 1 januari 2017 neemt de gemeente Apeldoorn de jeugdgezondheidszorg niet langer meer af bij de GGD. De gemeenten hebben afspraken gemaakt om de directe risico's voor andere gemeenten af te dekken. Als in de toekomst eventueel andere gemeenten besluiten om jeugdgezondheidszorg elders onder te brengen, dan worden ook afspraken gemaakt. De inzet daarbij is dat de kosten voor rekening van de betrokken gemeenten komen en de achterblijvende gemeenten geen financiële nadelen ondervinden. Niettemin heeft structurele schaalverkleining negatieve effecten op de bedrijfsvoering.

3.2. Financiering

Inleiding

Deze paragraaf omvat de verantwoording voor het gevoerde beheer van de financieringsportefeuille.

De financieringsparagraaf geeft kaders voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie. Het Algemeen Bestuur heeft een Treasurystatuut vastgesteld waarin de volgende uitgangspunten zijn vastgelegd:

- zoveel mogelijke interne financiering;
- een risicomijdende gedragslijn;
- rekening houdend met deze randvoorwaarden, het optimaliseren van de renteresultaten.

3.2.1. Renteresultaten

De GGD heeft de overvloedige kasmiddelen belegd bij de rijksoverheid (zie jaarrekening paragraaf Schatkistbankieren). Daarmee zijn de mogelijkheden om de renteresultaten te optimaliseren uitgeput.

3.2.2. Kapitaalgoederen

De kapitaalgoederen van de GGD betreffen verbouwing hoofdlocatie, medische apparatuur, kantoorinventaris, ICT en telefonieproducten.

De rekening 2016 heeft per 31-12-2016 een boekwaarde van kapitaalgoederen van afgerond € 1,6 miljoen. De GGD heeft in 2016 ruim € 0,2 miljoen geïnvesteerd. Het betreft vooral investeringen in software; ontwikkeling Datawarehouse en digitaliseren van werkstromen.

De hogere kapitaallasten die hier uit voortkomen worden binnen de bestaande budgetten gedekt. Dit kan doordat de GGD in 2015 een aantal locaties heeft afgestoten en de huurlasten van de herhuisvesting lager zijn dan voorheen.

De GGD gaat bij de rentekosten van de activa uit van 1,0%. De toegerekende rente komt ten gunste van het resultaat.

3.3. Bedrijfsvoering

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de stand van zaken van de bedrijfsvoering ten opzichte van de voornemens zoals verwoord in de begroting 2016. De bedrijfsvoering is onlosmakelijk verbonden met het verwezenlijken van de programma's.

Hoofdpijnen

In de Uitgangspuntennota 2016 hebben wij de hoofdpijnen geschetst voor de bedrijfsvoering in 2016. De omgeving van de GGD verandert en de GGD sluit hierop aan. Met een intern organisatie-ontwikkelingstraject richt de GGD zich op versterking van klantgerichtheid, samenwerking en toekomstgerichtheid. In 2016 is het project "Het nieuwe samenwerken" afgerond en zijn digitalisering van Informatie, huisvesting en ICT faciliteiten toereikend voor medewerkers om plaats en tijd onafhankelijk en dicht bij de klant de werkzaamheden te verrichten. Verbetering van de sturings- en managementinformatie is hierbij een belangrijk onderdeel. In samenwerking met twee GGD'en in Brabant is een ontwikkeling ingezet om te komen tot Datawarehousing.

Ons uitgangspunt is dat GGD NOG staat voor lokale dienstverlening aan de burgers en voor samenwerking met de keten- en netwerkpartners. De GGD verbindt zich aan de lokale wensen van gemeenten en de regionale samenwerking van gemeenten, zoals die binnen de regio's Achterhoek, Midden-IJssel / Oost-Veluwe en Noord-Veluwe is vorm gegeven. De organisatie van de GGD beweegt naar meer decentraal besturen, aansturen en organiseren van werk. Bij specialistische en ondersteunende taken benut de GGD de schaalvoordelen die mogelijk zijn op het niveau van de regio Noord- en Oost-Gelderland. In 2016 is het project "Samenwerken in beweging" gestart. Daarin zijn de eerste voorbereidende stappen in de doorontwikkeling van de organisatie naar zelforganiserende teams gezet. Deze ontwikkeling wordt gefaseerd doorgevoerd en zal naar verwachting ook in 2017 en 2018 nog doorlopen.

Prioriteiten bedrijfsvoering

Een groot deel van de prioriteiten voor 2016 lagen in het verlengde van het interne organisatie-ontwikkelingstrajecten Het Nieuwe Samenwerken en vervolgens de doorontwikkeling in Samenwerken in beweging.

De stand van zaken rond de prioriteiten in 2016 uit de begroting voor de bedrijfsvoering:

- De besluitvorming door de gemeenten over de toekomst van de jeugdgezondheidszorg heeft ertoe geleid dat 21 gemeenten de JGZ bij de GGD blijven afnemen. Dit besluit leidt ertoe dat de bedrijfsondersteuning van GGD NOG nog zelfstandig kan worden georganiseerd.

- De ingezette ontwikkeling dat medewerkers en teams verantwoordelijk worden voor het resultaat en het beheer van middelen leidt er toe dat ook wordt heroverwogen hoe de managementstructuur van de GGD verder wordt ontwikkeld
- In 2016 is in de afronding van het project Het Nieuwe Samenwerken een digitaal documentmanagementsysteem en digitalisering van het facturatieproces vorm gegeven.
- Er is een nieuwe indeling van de programma's en producten van de GGD gerealiseerd, gebaseerd op de verantwoordelijkheid van de gemeenten voor de verschillende taken

3.3.1. Kwaliteitszorg

HKZ certificaat

GGD Noord- en Oost- Gelderland beschikt over een HKZ-certificaat. Hiermee toont GGD NOG aan dat hij:

- intern de zaken goed op orde heeft;
- de klant altijd centraal stelt;
- voortdurend en systematisch werkt aan verbetering.

Externe ontwikkelingen

In 2016 is op landelijk niveau de discussie gevoerd of GGD'en moeten doorgaan met HKZ certificering of niet. De inspectie voor de gezondheidszorg (IGZ) zegt dat de GGD'en niet voor HKZ hoeven te kiezen, maar een "door de branche gekozen kwaliteitssysteem". De branche heeft in het verleden gekozen voor HKZ. GGD Noord- en Oost- Gelderland blijft daarom doorgaan met HKZ.

Interne ontwikkelingen

Continue verbeteren

In 2016 hebben we in de organisatie een kanteling gemaakt om via continue verbeteren:

- beter aan te sluiten bij wat de klant nodig heeft (en daarvoor de vraag van de klant te onderzoeken)
- de professionals in hun kracht laten werken.

Het is belangrijk dat "kwaliteit" geen afdeling meer is, maar dat kwaliteit in de zelforganiserende teams doorwerkt. Via continu verbeteren gaan de continu verbetercoaches in gesprek met de teams om de processen van de huidige en de gewenste situatie in kaart te brengen.

Dashboards

Momenteel worden dashboards ontwikkeld. Op die manier is inzichtelijk welke producten wel goed lopen en welke producten minder goed lopen. Als producten minder goed lopen, gaat het team met elkaar in gesprek om te onderzoeken waar dat vandaan komt en acties ondernemen om dit proces te verbeteren. Op die manier vindt continue verbeteren plaats (al dan niet met de lean practitioner).

Externe audits

In juni en december 2016 bezocht de externe auditor van Lloyd's Register (LRQA) GGD Noord- en Oost- Gelderland. Hij onderzocht of de GGD nog HKZ- waardig is. De externe auditor vond één onvolkomenheid: de brandveiligheid van het gebouw was onvoldoende geborgd.

In december hebben we onze visie over continue verbeteren gedeeld met de externe auditor. Hij vond het een goede zaak dat we als organisatie bezig zijn om een effectief kwaliteitssysteem te hebben die aansluit bij de huidige tijd.

Interne Audits

GGD NOG zet in 2016 nog interne auditoren in. Zij toetsen of werkprocessen goed verlopen en het kwaliteitssysteem in de praktijk werkt. In 2016 zijn twee interne audits gehouden rondom de werkprocessen van leveranciersbeoordeling en JGZ planning en administratie. Eind 2016 heeft het AMT besloten om de interne audits te beëindigen. Vanaf 1 januari 2017 vervangt continue verbeteren de interne audits. Communicatie heeft plaatsgevonden met de externe auditor en de interne auditorenpool. Beiden konden zich vinden in het AMT-besluit.

Klachten van cliënten

Klachten van cliënten gaan vooral over de rechtstreekse dienstverlening aan de cliënt. In 2016 kwamen in totaal 22 klachten binnen. Dat zijn 3 klachten meer dan in 2015. Alle klachten zijn door de betreffende managers opgepakt en in overleg met de indiener afgehandeld. De GGD ziet klachten als signalen waar de organisatie van leert. Het aantal klachten is zeer gering afgezet tegen de aantallen cliëntencontacten die GGD-medewerkers hebben.

3.4. Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn partijen waarmee GGD NOG een bestuurlijke relatie heeft én waarin hij een financieel belang heeft. Bij de taak van de GGD binnen de publieke gezondheidszorg hoort vanzelfsprekend dat de GGD samenwerkt met tal van partijen op uitvoerend, management- en bestuurlijk niveau, lokaal, regionaal en landelijk.

De GGD kent echter geen verbonden partijen in formele zin. In de afgelopen jaren hebben wij wel Hét Service Centrum (HSC) als verbonden partij aangemerkt. Hierin werkt GGD NOG voor ICT samen met Brabantse GGD'en. Bij HSC is echter geen sprake van een zelfstandige entiteit of rechtspersoon, maar van samenwerking.

3.5. Samenwerkingspartijen

Inleiding

GGD Noord- en Oost-Gelderland neemt deel in de samenwerking binnen:

- Hét Service Centrum,
- GGD GHOR Nederland,
- Kring Oost-Nederland van GGD'en

3.5.1. Het Service Centrum

GGD NOG werkt vanaf 2013 voor ICT-beheer samen met Hét Service Centrum, een samenwerkingsverband van o.a. GGD Hart voor Brabant en GGD West Brabant. GGD Hart voor Brabant, gevestigd te Tilburg, treedt op als penvoerder. Voor HSC is een aparte administratie ingericht. De directeuren van de deelnemende organisaties sturen HSC aan. De deelnemers hebben hun samenwerking vastgelegd in een Overeenkomst kosten voor gemene rekening, met daarin de verdeling van kosten en risico's tussen de deelnemende partijen. Hiermee is ook het risico van btw-heffing afgedekt.

Voor 2016 komt op basis van de huidige verdeelsleutel 13,59% van de kosten van informatievoorziening en automatisering voor rekening van GGD NOG.

3.5.2. GGD GHOR Nederland

GGD NOG is, evenals de GHOR van de Veiligheidsregio NOG, aangesloten bij de GGD GHOR Nederland. GGD GHOR Nederland behartigt de collectieve belangen van haar leden richting politiek, overheden, verzekeraars, samenwerkingspartners, onderwijs, media en publiek. De directeur publieke gezondheid / algemeen directeur GGD en de directeur publieke gezondheid / directeur GHOR vertegenwoordigen gezamenlijk de regio NOG in GGD GHOR Nederland.

De GGD draagt een jaarlijkse bijdrage aan GGD GHOR Nederland af. Voor bepaalde GGD-taken maakt GGD GHOR Nederland afspraken met landelijke opdrachtgevers, zoals COA (Centraal orgaan Opvang Asielzoekers) en zorgverzekeraars.

Op bestuurlijk niveau neemt de voorzitter van GGD NOG deel aan de landelijke Bestuurlijke adviescommissie Publieke Gezondheid, de BAC PG. Er is ook een BAC GHOR. De BAC PG en de BAC GHOR bepalen de bestuurlijke kaders voor GGD GHOR NL. Beide commissies adviseren aan de VNG (via de commissie Gezondheid en Welzijn) respectievelijk het Veiligheidsberaad, de landelijke koepel van de Veiligheidsregio's.

Vertegenwoordigers van GGD NOG nemen actief deel in de netwerken van GGD GHOR Nederland. De vorming van de BAC PG heeft een impuls gegeven aan het bestuurlijk eigenaarschap van publieke gezondheid op landelijk niveau.

3.5.3. GGD'en Kring Oost-Nederland

GGD Noord- en Oost-Gelderland werkt samen met de andere GGD'en in Overijssel en Gelderland binnen de Kring Oost-Nederland (KON). Dit is een combinatie van samenwerking van onderop en samenwerking die landelijk wordt gestimuleerd. Het ministerie van VWS en het RIVM kennen voor enkele uitvoerings- en coördinatietaken middelen toe aan gezamenlijke GGD'en per landsdeel. In de KON is elke GGD verantwoordelijk voor de samenwerking op één of meer taakgebieden. Per onderwerp maken de GGD'en afspraken over dienstverlening en kostenverdeling.

De samenwerking met de collega-GGD'en in Oost-Nederland levert voordeel op voor de kwaliteit en de efficiency van de dienstverlening bij alle deelnemers.

Deel 2: Jaarrekening

4. Overzicht van baten en lasten

Binnen de GGD Noord- en Oost-Gelderland onderscheiden we binnen het programmaplan zes programma's:

- Jeugdgezondheidszorg (JGZ),
- Algemene Gezondheidszorg (AGZ),
- Kennis en Expertise (KEC),
- Maatschappelijke Zorg (MZ),
- Publieke Gezondheid Vluchtelingen (PGV),
- Bestuursproducten (BP),

In deze jaarrekening presenteren we naast het overzicht van baten en lasten van het programmaplan GGD NOG (totaal onderverdeeld naar kosten- en batensoorten) ook een overzicht van baten en lasten met de zes programma's.

Tevens presenteren we een overzicht van de incidentele baten en lasten 2016.

4.1. Overzicht van baten en lasten 2016 programmaplan GGD NOG

X € 1.000

Rekening van baten en lasten	Rekening 2015	Programma-begroting 2016	Begroting 2016	Rekening 2016
Salarislasten	€ 11.015	€ 11.506	€ 11.683	€ 12.483
Inhuur derden	€ 1.494	€ 965	€ 843	€ 1.422
Opleidingskosten	€ 386	€ 411	€ 505	€ 357
Overige personeelslasten	€ 541	€ 595	€ 582	€ 571
Totaal personeelslasten	€ 13.437	€ 13.477	€ 13.612	€ 14.832
Overige lasten	€ 3.766	€ 3.725	€ 3.778	€ 3.723
Totaal lasten	€ 17.203	€ 17.201	€ 17.390	€ 18.555
Gemeentelijke inwonerbijdrage	€ 11.114	€ 11.124	€ 11.124	€ 11.124
Frictie bijdrage	€ -	€ -	€ -	€ -
Baten gemeenten plus	€ 2.431	€ 2.141	€ 2.305	€ 3.112
Baten derden	€ 3.700	€ 3.937	€ 3.796	€ 4.213
Totaal baten	€ 17.244	€ 17.201	€ 17.225	€ 18.449
Vennootschapsbelasting	€ -	€ -	€ -	€ 17
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	€ 41	€ 0-	€ 165-	€ 123-
Mutatie reserves	€ 183	€ -	€ 141	€ 70
Gerealiseerd resultaat	€ 224	€ 0-	€ 24-	€ 53-

Jaarrekening 2016 ten opzichte van Begroting 2016

Het nadelig saldo, t.o.v. de begroting 2016, van het programmaplan GGD NOG, bedraagt in 2016 € 53.000. Dit saldo is als volgt opgebouwd:

- Hogere lasten van € 1.165.000 (-)
- Hogere baten van € 1.224.000 (+)
- Lagere onttrekking uit de reserves van € 71.000 (-)
- Te betalen vennootschapsbelasting € 17.000 (-)

De hogere baten worden veroorzaakt door de taken die de GGD uitvoert voor asielzoekers en statushouders. Daarnaast zijn er hogere opbrengsten bij Technische Hygiëne Zorg (THZ) en Forensische Geneeskunde. Tegenover deze extra baten staan ook extra lasten. In de lasten is de eenmalige extra last voor vakantiegeld van ruim € 400.000 meegenomen. Deze extra last is het gevolg van het invoering van het Individueel Keuze Budget (IKB) en is niet begroot.

Na aftrek van deze post stijgen de lasten niet evenredig met de baten doordat nog niet alle ondersteuning voor de extra taken is ingevuld. Daarnaast hebben incidentele voordelen op afschrijvingen en software begeleiding doordat deze pakketten later in gebruik worden genomen.

De lagere onttrekking uit de reserves wordt veroorzaakt doordat de GGD een extra storting moet doen in de reserve personele lasten voor de reservering van de kosten van vakantie uren van medewerkers.

Vanaf 2016 moet de GGDNOG vennootschapsbelasting betalen over een aantal taken die worden uitgevoerd.

In de volgende paragrafen worden deze verschillen ten opzichte van de begroting nader toegelicht.

4.2. Lasten

Het verschil tussen de begroting en rekening 2016 van € 1.165.000 wordt veroorzaakt door hogere personele lasten. Hieronder worden de lasten nader gespecificeerd.

X € 1.000

Lasten	Rekening 2016	Begroting 2016	Vershil t.o.v. begroting
Salarislasten	€ 12.483	€ 11.683	€ 801
Personeel derden	€ 1.422	€ 843	€ 578
Opleidingskosten	€ 357	€ 505	€ 148-
Overige personeelslasten	€ 571	€ 582	€ 11-
Totaal personeelslasten	€ 14.832	€ 13.612	€ 1.220
Overige lasten	€ 3.723	€ 3.778	€ 55-
Totaal lasten	€ 18.555	€ 17.390	€ 1.165

Personeelslasten

De salarislasten en personeel derden zijn hoger als gevolg van de extra taken voor asielzoekers en statushouders die worden uitgevoerd. Daarnaast zijn er hogere personele kosten door extra taken bij Forensische Geneeskunde, Infectieziekte, Technische Hygiëne Zorg (THZ) en Tuberculose bestrijding. Hiervoor is personeel voor ingehuurd waardoor de post personeel derden toeneemt. Verder zijn de extra lasten voor vakantiegeld als gevolg van het invoeren van het IKB bij de salariskosten gepresenteerd. De opleidingskosten zijn lager dan begroot. Dit komt doordat de opleidingskosten die zijn begroot in het project Het Nieuwe Samenwerken niet volledig zijn gemaakt.

Overige lasten

De overige lasten zijn nagenoeg gelijk aan de begroting. Deze lasten stijgen niet evenredig met de extra baten. Dit komt doordat nog niet alle ondersteuning voor de extra taken is ingevuld. Daarnaast hebben incidentele voordelen op afschrijvingen en software begeleiding doordat deze pakketten later in gebruik worden genomen.

4.3. Baten

Ten opzichte van de begroting zijn de totale baten € 1.224.000 hoger. Hieronder worden deze baten nader gespecificeerd en de verschillen toegelicht.

X € 1.000

Baten	Rekening 2016	Begroting 2016	Vershil t.o.v. begroting
Gemeentelijke inwonerbijdrage	€ 11.124	€ 11.124	€ 0
Overige bijdragen gemeenten	€ 3.112	€ 2.305	€ 807
Overige bijdragen derden	€ 4.213	€ 3.796	€ 417
Totaal baten	€ 18.449	€ 17.225	€ 1.224

De hogere baten 2016 ten opzichte van de begroting zijn veroorzaakt door de opbrengst van ruim € 800.000 die de GGD ontvangt voor de taken voor asielzoekers en statushouders. Er zijn hogere opbrengsten bij THZ € 100.000, Forensische Geneeskunde € 180.000, Tuberculose Bestrijding € 60.000 en Infectieziektebestrijding € 50.000. Het restant zijn kleine verschillen op andere producten.

4.4. Jaarrekening 2016 ten opzichte van Jaarrekening 2015

X € 1.000

Lasten/baten	Rekening 2016	Rekening 2015	Vershil 2016 t.o.v. 2015
Lasten	€ 18.555	€ 17.203	€ 1.351
Baten	€ 18.449	€ 17.244	€ 1.204
Vennootschapsbelasting	€ 17	€ -	€ 17
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	€ 123-	€ 41	€ 164-
Mutatie bestemmingsreserve	€ 70	€ 183	€ 113-
Gerealiseerd resultaat	€ 53-	€ 224	€ 277-

Het gerealiseerde resultaat over 2016 is € 277.000 lager dan over 2015.

Lasten

In de lasten van 2016 is de eenmalige extra last voor vakantiegeld van ruim € 400.000 meegenomen. Deze extra last is het gevolg van het invoering van het Individueel Keuze Budget (IKB). Daarnaast zijn de lasten hoger doordat de GGD meer taken uitvoert waar extra lasten aan verbonden zijn. Deze lasten stijgen niet evenredig met de baten doordat nog niet alle ondersteuning voor de extra taken is ingevuld. Daarnaast hebben incidentele voordelen op afschrijvingen en software begeleiding doordat deze pakketten later in gebruik worden genomen

Baten

De hogere baten van € 1.204.000 worden veroorzaakt doordat de GGD in 2016 meer taken uitvoert waar ook extra baten tegenover staan.

4.5. Toelichting op het overzicht van baten en lasten per programma

X € 1.000

Rekening van baten en lasten per deelprogramma	Begroting 2016	Rekening 2016	Vershil 2016 t.o.v. begroting
Lasten Jeugdgezondheidszorg	€ 7.165	€ 7.267	€ 102
Baten Jeugdgezondheidszorg	€ 945	€ 1.034	€ 89
Saldo van baten en lasten	€ -6.220	€ -6.233	€ -13
Lasten Maatschappelijke zorg	€ 646	€ 622	€ -25
Baten Maatschappelijke zorg	€ 648	€ 657	€ 9
Saldo van baten en lasten	€ 2	€ 35	€ 33
Lasten Algemene gezondheidszorg	€ 6.468	€ 6.889	€ 421
Baten Algemene gezondheidszorg	€ 3.915	€ 4.303	€ 388
Saldo van baten en lasten	€ -2.553	€ -2.586	€ -33
Lasten Kennis & Expertise	€ 2.268	€ 2.581	€ 314
Baten Kennis & Expertise	€ 190	€ 449	€ 259
Saldo van baten en lasten	€ -2.078	€ -2.133	€ -55
Lasten Publieke Gezondheid Vluchtelingen	€ 154	€ 871	€ 717
Baten Publieke Gezondheid Vluchtelingen	€ 113	€ 856	€ 743
Saldo van baten en lasten	€ -41	€ -15	€ 26
Lasten Bestuursproducten	€ 689	€ 323	€ -366
Baten Bestuursproducten	€ 11.414	€ 11.150	€ -264
Saldo van baten en lasten	€ 10.725	€ 10.827	€ 102
Vennootschapsbelasting	€ -	€ 17	€ 17
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	€ -165	€ -123	€ 42
Mutatie reserve	€ 141	€ 70	€ 71-
Gerealiseerd resultaat	€ 24-	€ 53-	€ 29-

In dit overzicht wordt een vergelijking gemaakt tussen de begroting met de rekening 2016. De resultaten per programma worden hierna toegelicht.

De rekening van baten en lasten sluit met een nadelig saldo van € 123.000. Het gerealiseerde saldo na mutaties van reserve is € 53.000 negatief. De mutatie van de reserve betreft de aanwending van de reserve ontwikkelkosten voor de dekking van de kosten uit Het Nieuwe Samenwerken. We storten ruim € 130.000 in de reserve personele lasten voor de vakantie uren die in 2016 niet zijn opgenomen door de medewerkers. Daarnaast onttrekken we € 50.000 uit de reserve dialoog JGZ. Deze is uit het saldo van 2015 gereserveerd.

4.5.1. Toelichting programma 1 Jeugdgezondheidszorg

Het saldo ten opzichte van de begroting is € 13.000 nadelig. Dit wordt veroorzaakt door diverse kleinere afwijkingen in de bedrijfsvoering.

4.5.2. Toelichting programma 2 Maatschappelijke zorg

Het saldo ten opzichte van de begroting is € 33.000 voordelig. De lasten zijn € 25.000 lager doordat er minder personeel is ingehuurd en de kosten voor software lager zijn. De baten zijn € 8.000 hoger dan begroot.

4.5.3. Toelichting programma 3 Algemene gezondheidszorg

Het saldo op het programma Algemene gezondheidszorg is € 33.000 nadeliger dan de begroting. Door meer dienstverlening stijgen de baten met € 388.000. De baten en lasten van onze dienstverlening begroten wij gelijk. Zonder saldo. De gerealiseerde lasten stijgen meer dan de baten Dit wordt veroorzaakt doordat er personeel wordt ingehuurd. Ingehuurd personeel is duurder dan wanneer wij personeel in loondienst nemen.

4.5.4. Toelichting programma 4 Kennis en Expertise

Het saldo ten opzichte van de begroting is € 55.000 nadelig. Dit negatieve saldo wordt veroorzaakt door de hogere kosten voor de volwassenen en ouderenmonitor van ruim € 60.000.

4.5.5. Toelichting programma 5 Publieke gezondheid vluchtelingen

Het saldo ten opzichte van de begroting is € 26.000 voordelig. In dit begroting zijn we nog uitgegaan van een klein nadelig op publieke gezondheid vluchtelingen. Door de toename van het aantal vluchtelingen zijn zowel de baten als de lasten hoger dan begroot.

4.5.6. Toelichting programma 6 Bestuursproducten

Het saldo ten opzichte van de begroting is € 102.000 voordelig. In de lasten zit een incidentele post van € 400.000 voor vakantiegeld. Zowel de baten als de lasten zijn € 270.000 lager door een verschuiving van de begrote onbenoemde omzet. De realisatie van de baten en de lasten staan gepresenteerd op de programma's waar deze zijn gerealiseerd. Het overige verschil in de lasten wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de opbrengsten uit extra taken ook extra dekking voor ondersteunen opleveren. Daarnaast hebben we incidentele voordelen op afschrijvingen en software begeleiding doordat deze pakketten later in gebruik worden genomen. Het niet hoeven inzetten het calamiteitenbudget geeft een voordeel op de lasten. Het restant wordt verklaard door lagere kosten telefonie, drukwerk, kopieerkosten en WGA premie . Daar staat een stijging van de accountantskosten tegenover.

In onderstaande tabel staat een specificatie in euro's:

Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
Vakantiegeld	-€ 400.000	€ 0	€ 400.000
Verschuiving onbenoemde omzet	€ 270.000	€ 270.000	€ 0
Niet ingezette extra middelen	€ 200.000		-€ 200.000
Voordelen op afschrijvingen en ICT	€ 130.000		-€ 130.000
Overschot op calimiteitenbudget	€ 100.000		-€ 100.000
Overige posten	€ 66.000	-€ 6.000	-€ 72.000
Totaal mutatie	-€ 366.000	-€ 264.000	-€ 102.000

4.6. Incidentele baten en lasten

In onderstaand overzicht zijn de incidentele baten en lasten opgenomen.

Incidentele baten of lasten onder € 25.000 zijn niet opgenomen in het overzicht.

X € 1.000

Incidentele baten en lasten	Programma	Begroting 2016	Realisatie 2016	Vershil
Lasten				
Voorziening langdurig ziekte	JGZ	€ -	€ 49	€ -49
Voorziening langdurig ziekte	AGZ	€ -	€ 24	€ -24
Reservering vakantie geld	Ale	€ -	€ 401	€ -401
Ouderen en Volwassen monitor	KEC	€ 40	€ 104	€ -64
Kosten Het Service Centrum	Bestuursproducten	€ 647	€ 580	€ 67
Afschrijvingslasten	Bestuursproducten	€ 142	€ 99	€ 43
Begeleiding software en diensten	Bestuursproducten	€ 70	€ 36	€ 34
AIOS Lasten	JGZ	€ 211	€ 199	€ 12
Lasten voor hogere opbrengst	Bestuursproducten	€ 95	€ 231	€ -136
Ziektevervangings- en directiebudget	BB DIR	€ 270	€ 170	€ 100
Totale incidentele lasten		€ 1.475	€ 1.893	€ 418-
Baten				
AIOS Vergoeding	JGZ	€ 178	€ 212	€ -34
Dekking uit hogere opbrengst	Bestuursproducten	€ 95	€ 431	€ -336
Totale incidentele baten		€ 273	€ 643	€ 370-

5. WNT-verantwoording 2016

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van het voor GGD Noord- en Oost-Gelderland van toepassing zijn de algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2016 voor GGD Noord- en Oost-Gelderland is € 179.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het individuele WNT-maximum voor de leden van het Algemeen en Dagelijks Bestuur bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

5.1. Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

<i>Bedragen x € 1</i>	Dhr. D.W. ten Brinke
Functie	Directeur
Duur dienstverband in 2016	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Gewezen topfunctionaris?	Nee
Echte of fictieve dienstbetrekking?	echte
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	n.v.t.
Individueel WNT-maximum	179.000
Bezoldiging	
Beloning	129.496
Belastbare onkostenvergoedingen	0
Beloningen betaalbaar op termijn	14.899
Subtotaal	144.395
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	
Totaal bezoldiging	144.395
Gegevens 2015	
Duur dienstverband in 2015	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband 2015 (in fte)	1,0
Bezoldiging 2015	
Beloning	126.543
Belastbare onkostenvergoedingen	0
Beloningen betaalbaar op termijn	15.497
Totaal bezoldiging 2015	142.040
Individueel WNT-maximum 2015	178.000

Overige leidinggevende topfunctionarissen

In het kader van de WNT vallen ook de leden van het Dagelijks en Algemeen Bestuur onder de definitie van topfunctionaris. Aangezien alle bestuursleden onbezoldigd bij de GGD werken, volgen hieronder de termijnen waarin de bestuursleden in 2016 zitting hebben gehad in het Algemeen/ Dagelijks Bestuur.

Gemeente	Bestuurslid	Duur dienstverband in 2016	Algemeen Bestuur	Dagelijks Bestuur
Aalten	H.J. Rijks	1/1 – 31/12	X	
Apeldoorn	P. Blokhuis	1/1 – 31/12	X	X
Berkelland	M.H.H. van Haaren	1/1 – 31/12	X	
Bronckhorst	A.R. Peppelman	1/1 - 31/12	X	
Brummen	J.B. Paauw	1/1 – 31/12	X	
Doetinchem	C.J. Telder	1/1 – 31/12	X	
Elburg	W. Krooneman	1/1 – 31/12	X	
Epe	D. van Norel	1/1 – 31/12	X	X
Ermelo	A.L. Klappe	1/1 – 31/12	X	
Harderwijk	G.J. van Noort	1/1 – 31/12	X	
Hatterij	M. Hospers	1/1 – 31/12	X	
Heerde	H.J. Berkhoff	1/1 - 31/12	X	
Lochem	T. van der Linden	1/1 – 31/12	X	
Montferland	I.T.J.M. Wolsing	1/1 – 31/12	X	
Nunspeet	G. van den Berg	1/1 – 31/12	X	X
Oldebroek	E.G. Vos-van de Weg	1/1 – 31/12	X	
Oost Gelre	J. Hoenderboom	1/1 – 31/12	X	
Oude IJsselstreek	L.G. Kuster	1/1 – 31/12	X	
Putten	A. Kleijer	1/1 – 31/12	X	X
Voorst	W. Vrijhoef	1/1 – 31/12	X	
Winterswijk	I.G. Saris	1/1 – 31/12	X	X
Zutphen	P.C.M. Withagen	1/1 – 31/12	X	
Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)	N.E.Joosten	1/1 – 1/4		X
	mw. C. Abbenhues	14/4 – 31/12		X

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2016 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2016 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

6. Schatkistbankieren

Deze wet schatkistbankieren schrijft voor dat de decentrale overheden, waaronder ook de GGD, al hun overtollige liquide middelen en beleggingen aanhouden bij het ministerie van Financiën. In 2016 is een drempelbedrag bij de bank gehanteerd van € 250.000. De bankrekening bij de BNG wordt automatisch afgeroomd. Naast deze bankrekening heeft de GGD nog een rekening bij de Rabobank. Hierop worden alle pinbetalingen ontvangen. In het 1^e kwartaal is er een overschrijding van het drempelbedrag.

Vanaf april 2016 zijn maatregelen genomen om de schatkist drempelbedrag beter te monitoren:

- Het afkomen te romen bedrag van de BNG bank is verlaagd van € 250.000 per dag naar € 200.000 per dag.
- Voor het afkomen van de Rabobank boeken we wekelijks een saldo over naar de BNG.

Door de inzet van deze maatregelen vanaf april, zien we nog een marginale overschrijding in het 2e kwartaal. In het 3^e en 4^e kwartaal resulteert in ruimte onder het drempelbedrag

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x €1000)

		Verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	250			
		1e	2e	3e	4e
		kwartaal	kwartaal	kwartaal	kwartaal
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	375	257	217	213
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	-	-	33	37
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	125	7	-	-

(1) Berekening drempelbedrag

		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	17.201			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	17.201			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	250			

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen

		1e	2e	3e	4e
		kwartaal	kwartaal	kwartaal	kwartaal
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	34.167	23.396	19.984	19.616
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	375	257	217	213

7. Balans

7.1. Balans per 31 december 2016

X € 1.000

ACTIVA	Balans per 31 december	
	2016	2015
VASTE ACTIVA		
<i>Materiële vaste activa</i>	€ 1.535	€ 1.555
<i>Financiële vaste activa</i>	€ 38	€ 38
Totaal vaste activa	€ 1.574	€ 1.593
VLOTTENDE ACTIVA		
<i>Voorraden</i>	€ 28	€ 28
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>		
a. Vorderingen op openbare lichamen	€ 974	€ 608
b. Uitzettingen in 's Rijks schatkist	€ 2.325	€ 2.470
c. Overige vorderingen	€ 194	€ 97
Totaal Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	€ 3.493	€ 3.176
<i>Liquide middelen</i>		
Banken	€ 231	€ 403
Kassen	€ 3	€ 1
Totaal Liquide middelen	€ 234	€ 404
<i>Overlopende activa</i>		
a. Van overheidslichamen te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.	€ 547	€ 208
b. Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.	€ 515	€ 581
Totaal overlopende activa	€ 1.062	€ 789
Totaal vlottende activa	€ 4.817	€ 4.397
TOTAAL GENERAAL	€ 6.390	€ 5.990

x € 1.000

PASSIVA	Balans per 31 december	
	2016	2015
VASTE PASSIVA		
<i>Eigen vermogen</i>		
a. Algemene reserve	€ 1.648	€ 1.474
b. Bestemmingsreserves	€ 1.230	€ 1.250
c. Gerealiseerd resultaat	€ -53	€ 224
Totaal eigen vermogen	€ 2.825	€ 2.948
<i>Voorzieningen</i>	€ 337	€ 355
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>	€ -	€ -
Totaal vaste passiva	€ 3.162	€ 3.303
VLOTTENDE PASSIVA		
<i>Vlottende schulden</i>		
Crediteuren	€ 877	€ 725
<i>Overlopende passiva</i>		
a. Van overheidslichamen ontvangen voorschotbijdragen voor specifieke uitkeringen die dienen ter dekking van volgende begrotingsjaren.	€ 757	€ 696
b. Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen.	€ 1.536	€ 1.195
c. Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.	€ 59	€ 71
Totaal overlopende passiva	€ 2.351	€ 1.962
Totaal vlottende passiva	€ 3.228	€ 2.687
TOTAAL GENERAAL	€ 6.390	€ 5.990

7.2. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft. In de financiële verordening GGD zijn nadere kaders opgenomen voor de waardering en afschrijving van vaste activa.

7.2.1. Toerekening baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

7.2.2. Waardering balansposten

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 5.000 worden niet geactiveerd. Voor activa die in doorsnee in grotere aantallen tegelijk worden ingekocht, geldt daarvoor niet de stuksprijs, maar de gemiddelde waarde van de aanschaf per jaar. Activa die voor de verbouwing van het pand in Warnsveld zijn aangeschaft worden ongeacht het bedrag als één geheel geactiveerd. Op grond van de verwachte gebruiksduur vindt lineaire afschrijving plaats op materiële vaste activa. Op de aanschaf van gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

De materiële vaste activa met economisch nut worden afgeschreven in:

- 40 jaar: nieuwbouw gebouwen (exclusief technische installaties), uitbreiding gebouwen (idem);
- 25 jaar: renovatie en restauratie van gebouwen in eigendom en aankoop van gebouwen;
- 15 jaar: technische installaties van gebouwen in eigendom;
- 10 jaar: meubilair, kantoorinventaris, archiefstellingen, kasten, witgoed, keukenapparatuur;
- 6 jaar: personenauto's;
- 5 jaar: specifieke softwarepakketten;
- 4 jaar: kantoorapparatuur, audio- en videoapparatuur, automatiseringsapparatuur zoals printers, pc's, ICT-apparatuur, netwerkvoorzieningen, telefoonapparatuur en –voorzieningen.

Voor investeringen in gehuurde gebouwen, waarbij de investeringen een sterke relatie hebben met het gebouw, gelden afschrijvingstermijnen welke niet langer zijn dan de resterende looptijd van het huurcontract.

Kapitaallasten (rente en afschrijving) worden berekend vanaf het halfjaar volgend op de aanschaf van de activa.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Op waarborgsommen wordt niet afgeschreven.

Vorraden

De voorraden vaccins worden gewaardeerd tegen de laatste inkoopprijs van het betreffende jaar ofwel verkrijgingsprijs.

Debiteuren en Overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Liquide middelen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen per 31 december van het jaar.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Langlopende schulden

De GGD Noord- en Oost-Gelderland heeft per 31 december van het jaar geen langlopende schulden. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde per 31 december van het jaar.

7.3. Toelichting op de balans per 31 december 2016

7.3.1. Vaste Activa

Toelichting Materiële Vaste Activa

Materiële vaste activa	Gebouwen	Auto- matisering	Inventaris	Totaal 2016	Totaal 2015
Aanschafwaarde 1-1	€ 831	€ 487	€ 615	€ 1.933	€ 1.178
Investerings	€ 33	€ 164	€ 38	€ 235	€ 1.406
Desinvesteringen	€ -	€ -	€ 83	€ 83	€ 651
Aanschafwaarde 31-12	€ 864	€ 651	€ 570	€ 2.085	€ 1.933
Afschrijvingen 1-1	€ 11	€ 153	€ 214	€ 378	€ 902
Jaarlijkse afschrijving	€ 83	€ 96	€ 76	€ 255	€ 114
Inhaalafschrijving				€ -	€ 12
Desinvesteringen	€ -	€ -	€ 83	€ 83	€ 651
Afschrijving 31-12	€ 94	€ 249	€ 207	€ 550	€ 378
Boekwaarde 1-1	€ 820	€ 334	€ 401	€ 1.555	€ 276
Boekwaarde 31-12	€ 770	€ 402	€ 363	€ 1.535	€ 1.555

De rekening 2016 heeft per 31-12-2016 een boekwaarde van kapitaalgoederen van afgerond € 1,6 miljoen. De GGD heeft in 2016 € 235.000 geïnvesteerd. Het betreft vooral investeringen in software, ontwikkeling datawarehouse en digitaliseren van werkstromen. De hogere kapitaallasten die hier uit voortkomen worden binnen de bestaande budgetten gedekt. Dit kan doordat de GGD in 2015 een aantal locaties heeft afgestoten en de huurkosten van de herhuisvesting lager zijn dan voorheen. De investeringen worden in onderstaand overzicht nader toegelicht.

X € 1.000

Investeringsoverzicht materiële vaste activa	Gebouwen	Auto- matisering	Inventaris	Totaal 2016
Verbouwing Warnsveld / D'chem	€ 33			€ 33
Investering Portaal		€ 63		€ 63
Laptops		€ 16		€ 16
Digitalisering inkoopfacturen		€ 27		€ 27
Datawarehouse		€ 45		€ 45
Inventaris			€ 13	€ 13
Audiometers			€ 17	€ 17
Overig		€ 13	€ 8	€ 20
Totaal investeringen	€ 33	€ 164	€ 38	€ 235
Verbouwing	€ -			€ -
Hardware		€ -		€ -
Software		€ -		€ -
Inventaris Noord Veluwe			€ 83-	€ 83-
			€ -	€ -
Totaal desinvesteringen	€ -	€ -	€ 83-	€ -83
Totaal (des)investeringsaldo	€ 33	€ 164	€ 45-	€ 152

Toelichting Financiële Vaste Activa

De financiële vaste activa betreft betaalde waarborgsommen voor sleutels en huur van panden. Het verloop van de financiële vaste activa is in 2016 als volgt:

Financiële vaste activa	Totaal 2016	Totaal 2015
Aanschafwaarde 1-1	€ 38	€ 10
Investeringen	€ 0	€ 28
Desinvesteringen	€ -	€ -
Aanschafwaarde 31-12	€ 38	€ 38
Afschrijvingen 1-1	€ -	€ -
Jaarlijkse afschrijving	€ -	€ -
Desinvesteringen	€ -	€ -
Afschrijving 31-12	€ -	€ -
Boekwaarde 1-1	€ 38	€ 10
Boekwaarde 31-12	€ 38	€ 38

7.3.2. Vlottende Activa

Toelichting Voorraden

De boekwaarde van de voorraden betreft de per 31 december aanwezige voorraad vaccins:

X € 1.000

Voorraden	Stand 31-12-2016	Stand 31-12-2015
Voorraad vaccins	€ 26	€ 27
Voorraad VVV-bonnen	€ 2	€ 1
Totaal voorraad	€ 28	€ 28

Toelichting Kortlopende vorderingen

Binnen de kortlopende vorderingen wordt onderscheid gemaakt in de vorderingen op overheidslichamen en vorderingen op bedrijven en particulieren:

X € 1.000

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	Stand 31-12-2016	Stand 31-12-2015
Vorderingen op openbare lichamen	€ 974	€ 608
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	€ 2.325	€ 2.470
Overige vorderingen	€ 194	€ 97
Totaal kortlopende vorderingen	€ 3.493	€ 3.176

Toelichting Liquide middelen

GGD NOG heeft de volgende liquide middelen:

X € 1.000

Liquide middelen	Stand 31-12-2016	Stand 31-12-2015
Bank Nederlandse gemeenten	€ 200	€ 250
Rabobank	€ 31	€ 153
Rabobank - spaar	€ -	€ -
Kassen	€ 3	€ 1
Totaal liquide middelen	€ 234	€ 404

Toelichtingen Overlopende Activa

Overlopende activa	Stand 01-01-2016	Mutatie bij	Mutatie af	Stand 31-12-2016
<i>Van overheidslichamen te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel</i>				
Jeugdimpuls 4	€ 13		€ -13	-
Maatwerk JGZ Oost Veluwe	€ 14		€ -14	-
Opleiding AIOS nog te ontvangen	€ -	€ 85		85
Slimmer Achterhoek	€ 15			15
Achterhoek in beweging	€ 12		€ -12	-
WMO-toezicht	€ 49	€ 52	€ -49	52
Nog te factureren Forensisch		€ 78		78
Nog te factureren inspecties kinderdagverblijven		€ 119		119
Nog te factureren Technische Hygiëne zorg	€ 86	€ 104	€ -72	118
Overige overlopende activa overheidslichamen	€ 19	€ 80	€ -19	80
<i>Totaal overlopende activa met een bepaald bestedingsdoel</i>	€ 208	€ 518	€ -179	€ 547
<i>Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen</i>				
Nog te ontvangen bedragen	€ 288	€ 210	€ -288	€ 210
Vooruit betaalde kosten	€ 293	€ 305	€ -293	€ 305
<i>Totaal overige overlopende activa</i>	€ 581	€ 515	€ -581	€ 515
Totaal overlopende activa	€ 789	€ 1.033	€ 760-	€ 1.062

7.3.3. Vaste Passiva

Toelichting Eigen Vermogen

X € 1.000

Eigen vermogen	Saldo 1-1-2016	Toe- voeging	Ont- trekking	Saldo 31-12-2016
Algemene reserve	€ 1.474	€ 174	€ -	€ 1.648
Dialogo Jeugdgezondheidszorg	€ -	€ 50	€ -50	€ -
Bestemmingsreserve personele lasten	€ 302	€ 131	€ -	€ 433
Bestemmingsreserve ontwikkelkosten GGD	€ 948	€ -	€ -151	€ 797
Gerealiseerd resultaat	€ 224	€ -	€ -277	€ -53
Totaal	€ 2.948	€ 355	€ -478	€ 2.825

De algemene reserve vormt de weerstandscapaciteit van de GGD. De weerstandscapaciteit zijn de middelen en mogelijkheden waarover de GGD beschikt om risico's af te dekken. De risico's zijn niet begroot, niet voorzienbaar, onverwachts en substantieel.

Om te bepalen welke omvang de algemene reserve moet hebben om als organisatie voldoende weerstandscapaciteit te hebben, verwijzen wij naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van het jaarverslag 2016.

Uit het saldo van 2015 is € 50.000 gestort in de reserve voor de dialoog Jeugdgezondheidszorg. Deze kosten zijn in 2016 gemaakt. In 2016 is deze € 50.000 onttrokken aan de reserve.

De bestemmingsreserve personele lasten is gevormd voor de feitelijke verplichting van verlofdagen per einde van het jaar. In 2016 wordt € 131.000 aan toegevoegd.

De bestemmingsreserve ontwikkelkosten GGD is gevormd voor het digitaliseren van informatie en scholing van medewerkers. Een deel is bestemd voor afvloeiing van personeel. In het kader van Het Nieuwe Samenwerken wordt er in 2016 een bedrag van € 151.000 aan deze reserve onttrokken.

Het resultaat uit het vorige boekjaar is als volgt bestemd:

X € 1.000

Gerealiseerd resultaat	Resultaat 2015
Algemene reserve	€ 174
Dialogo Jeugdgezondheidszorg	€ 50
Terugbetaling algemene inwonerbijdrage	€ -
Totaal	€ 224

Het saldo van de rekening van baten en lasten 2016 bedraagt negatief € 53.000. Het algemeen bestuur neemt een besluit hoe het resultaat wordt bestemd.

7.3.4. Voorzieningen

Toelichting Voorzieningen

X € 1.000

Voorzieningen	Saldo 1-1-2016	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Saldo 31-12-2016
Voorziening WW	€ 53	€ 77	€ -26	€ -7	€ 97
Voorziening langdurig zieken	€ 127	€ 73	€ -121	€ -5	€ 73
Voorziening boventallig personeel	€ 176	€ 18	€ -27	€ -	€ 167
Totaal	€ 355	€ 168	€ -174	€ -12	€ 337

De voorziening WW bestaat uit de WW-aanspraken van (tijdelijk) personeel in dienst van GGD NOG. Voor enkele personeelsleden die langdurig ziek zijn, is de voorziening langdurig zieken gevormd, om de risico's af te dekken dat deze personen niet direct productieve uren realiseren. Voor het afdekken van de risico's van de salarislaster welke niet direct of indirect toegerekend kunnen worden aan onze producten en programma's, is de voorziening boventallig personeel gevormd.

7.3.5. Overlopende Passiva

Toelichting Overlopende Passiva

X € 1.000

Omschrijving	Stand 1-1-2016	Mutatie bij	Mutatie af	Stand 31-12-2016
<i>Van overheidslichamen ontvangen voorschotbijdragen voor specifieke uitkeringen die dienen ter dekking van volgende begrotingsjaren</i>				
Bijdrage soa	€ 456	€ 52		€ 508
Project Slimmer	€ 20		€ -20	€ -
ECA 2016	€ 50		€ -50	€ -
Maatschappelijke zorg	€ 129	€ 30	€ -109	€ 50
Adolecenten gemeente Lochem	€ 21		€ -21	€ -
PGA	€ -	€ 164		€ 164
Overige bijdragen van overheidslichamen	€ 21	€ 25	€ -11	€ 35
Totaal overlopende passiva met een bepaald bestedingsdoel	€ 696	€ 271	€ -211	€ 757
<i>Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen</i>				
Huisvestingskosten	€ 158	€ 83	€ -158	€ 83
Verplichting ECA	€ 98	€ 123	€ -98	€ 123
Nog te betalen personeel / inhuur derden	€ 175	€ 104	€ -175	€ 104
Accountantskosten	€ 21	€ 37	€ -21	€ 37
Laboratorium	€ 19	€ 39	€ -19	€ 39
Opleiding AIOS	€ 46		€ -46	€ -
SOA / MMK	€ 22	€ 46	€ -22	€ 46
Overig nog te betalen kosten	€ 100	€ 51	€ -100	€ 51
Nog te betalen overige personeelslasten	€ 508	€ 1.004	€ -508	€ 1.004
Belastingen (VPB en BTW)	€ 48	€ 49	€ -48	€ 49
	€ -			€ -
Totaal verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	€ 1.195	€ 1.536	€ -1.195	€ 1.536
<i>Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen</i>				
RIVM / OGZ Diagnostiek	€ 15		€ -7	€ 8
Extra contactmoment	€ -			€ -
Kortlopende projecten 1	€ 24		€ -24	€ -
Project Promuscle	€ -	€ 13		€ 13
Evaluatie JGZ Groei en Bloei	€ 10		€ -10	€ -
ROAZ subsidie	€ 15	€ 21	€ -15	€ 21
Overig	€ 7	€ 17	€ -7	€ 17
Totaal overige vooruit ontvangen bedragen	€ 71	€ 50	€ -62	€ 59
Totaal overlopende passiva	€ 1.962	€ 1.857	€ 1.468-	€ 2.351

8. Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Niet uit de balans blijkende verplichtingen neemt de GGD in de jaarrekening op als de financiële verplichting €207.000 overschrijdt.

- De GGD is eigenrisicodragend voor wachtgeld- en werkloosheidsuitkering. Wanneer voormalig personeel dat is afgekeurd, bij herkeuringen weer (gedeeltelijk) arbeidsgeschikt wordt verklaard, dient de GGD alsnog voor de lasten van wachtgeld- of werkloosheidsuitkering te betalen. Er kunnen daardoor altijd weer nieuwe verplichtingen ontstaan. Voor de bekende gevallen is een voorziening gevormd.
- In oktober 2015 is een overeenkomst voor kopieerapparaten getekend voor de periode van 30 maanden. De nieuwe kopieerapparaten zijn in 2016 geleverd, dat is de ingangsdatum van de nieuwe overeenkomst. De jaarlijkse lasten van de nieuwe overeenkomst zijn ruim € 82.000.
- In oktober 2015 heeft de GGD NOG een overeenkomst telefoon- en datadiensten voor drie jaar gesloten met Vodafone. De jaarlijkse lasten die voortvloeien uit deze overeenkomst zijn ruim € 109.000.
- Voor de locatie in Warnsveld is vanaf 1 oktober 2015 een contractuele verplichting aangegaan van € 190.000 per jaar met de gemeente Zutphen voor de huurperiode van 5 jaar.
- In het Gelre Ziekenhuis in Apeldoorn wordt een onderzoeklocatie voor TBC reizigers en soa gehuurd. Het huurcontract is ingegaan per 1 april 2015 en heeft een looptijd van 5 jaar. De aangegane huurverplichting per 31 december 2016, inclusief servicekosten en dienstverleningsovereenkomst, bedraagt per jaar ruim €72.700.

9. Controleverklaring

(van de onafhankelijke accountant - volgt)

10. Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht afrekening Meldpunt Maatschappelijke Zorg

Omschrijving	Beschikking 2016			Realisatie 2016		
	uren	tarief	bedrag	uren	tarief	bedrag
Coördinator	1.040	€ 88,00	€ 91.520	1.145	€ 88,00	€ 100.760
Projectondersteuning	1.350	€ 53,83	€ 72.671	1.320	€ 53,83	€ 71.029
Totaal coördinatie	2.250		€ 164.191	2.014		€ 171.789
Totaal Bemoeizorg	2.250	€72,00	€ 162.000	1.661	€72,00	€ 119.616
Verpleegk. spreekuur dak- en thuislozen	90	€ 67,29	€ 6.056	91	€ 67,29	€ 6.123
<i>Centrale Toegang</i>						
Projectcoördinatie	2.700	€ 74,54	€ 201.258	2.944	€ 74,54	€ 219.446
Psychiater	65	€ 150,00	€ 9.750	0		€ -
Beroep en bezwaar			€ 5.000			
Zorgmonitor			€ 27.000			€ 19.539
Totaal centrale toegang	2.765		€ 243.008	2.944		€ 238.985
Totaal algemeen	7.355		€ 575.255	6.710		€ 536.513

Dekking kosten Meldpunt Maatschappelijke Zorg

Omschrijving	Beschikking 2016	Realisatie 2016
	Budget gemeente Zwolle	€ 513.289
Overige deelnemende gemeenten (Noord Veluwe)	€ 50.000	€ 50.000
Totaal Inkomsten	€ 563.289	€ 563.289

Bijlage 2: Afrekening subsidieverlening Zutphen MZ

Omschrijving	Uren	Tarief	Bedrag
Subsidie Backoffice multiprobleemsituaties/vangnet Zutphen			
Inzet verpleegkundige	700	€74,54	€ 52.178
Inzet adm. medewerker	82	€53,83	€ 4.414
Totaal toegekende subsidie	782		€ 56.592
Kosten Backoffice multiprobleemsituaties/vangnet Zutphen			
Inzet verpleegkundige	815	€74,54	€ 60.750
Inzet adm. medewerker	77	€53,83	€ 4.145
Totaal gerealiseerde kosten	0		€ 64.895
Afrekening subsidie			
Ontvangen voorschot			€ 56.700
Kosten			€ 64.895
Afrekening			€ 8.195

Bijlage 3: Gezond in de stad Apeldoorn 2015 en 2016

Omschrijving	Begroting 2015		
	uren	tarief	bedrag
Epidemioloog	75	€88,00	€ 6.600
Gezondheidsfunctionaris			
Beleidsmedewerker	180	€107,67	€ 19.381
Totaal personele kosten			€ 25.981
Inhuur derden			€ 60.600
Materiele kosten			€ 15.000
Totaal generaal			€ 101.581

Realisatie 2015		
uren	tarief	bedrag
22	€88,00	€ 1.936
30	€88,40	€ 2.640
56	€107,67	€ 6.030
		€ 10.606
		€ 70.176
		€ -
		€ 80.782

Dekking Gidsgelden Apeldoorn

Omschrijving	Begroting 2015
Gemeente Apeldoorn	€ 101.581
Totaal Inkomsten	€ 101.581

Realisatie 2015	
	€ 80.782
	€ 80.782

Omschrijving	Begroting 2016		
	uren	tarief	bedrag
Epidemioloog	100	€88,40	€ 8.840
Gezondheidsfunctionaris			
Beleidsmedewerker	110	€108,15	€ 11.897
Totaal personele kosten			€ 20.737
Inhuur derden			€ 56.555
Materiele kosten			€ 17.783
Totaal generaal			€ 95.075

Realisatie 2016		
uren	tarief	bedrag
50	€88,40	€ 4.420
	€88,40	€ -
67	€108,15	€ 7.192
		€ 11.612
		€ 103.961
		€ -
		€ 115.573

Dekking Gidsgelden Apeldoorn

Omschrijving	Begroting 2016
Gemeente Apeldoorn	€ 98.351
Totaal Inkomsten	€ 98.351

Realisatie 2016	
	€ 115.573
	€ 115.573

Bijlage 4: Afrekening algemene inwonerbijdrage

Gemeente	Begroting 2016		Realisatie 2016		afrekening bijdrage per gemeente
	Aantal inwoners	bijdrage per gemeente	Aantal inwoners	bijdrage per gemeente	
Aalten	26.903	€ 368.770	26.912	€ 343.131	€ 25.639-
Berkelland	44.381	€ 608.348	44.437	€ 566.577	€ 41.771-
Bronckhorst	36.721	€ 503.350	36.510	€ 465.507	€ 37.843-
Doetinchem	56.494	€ 774.386	56.827	€ 724.551	€ 49.835-
Montferland	35.136	€ 481.623	35.173	€ 448.460	€ 33.164-
Oost Gelre	29.535	€ 404.848	29.537	€ 376.600	€ 28.248-
Oude IJsselstreek	39.557	€ 542.224	39.657	€ 505.631	€ 36.592-
Winterswijk	29.005	€ 397.583	28.939	€ 368.976	€ 28.608-
Regio Achterhoek	297.732	€ 4.081.133	297.992	€ 3.799.433	€ 281.700-
Apeldoorn	158.059	€ 2.166.579	159.025	€ 2.027.587	€ 138.991-
Brummen	20.983	€ 287.622	20.938	€ 266.962	€ 20.661-
Epe	32.222	€ 441.680	32.282	€ 411.599	€ 30.081-
Hatterm	11.819	€ 162.008	11.890	€ 151.599	€ 10.409-
Korting Hatterm ivm Logopedie		€ 3.015-		€ 3.015-	€ -
Heerde	18.517	€ 253.820	18.556	€ 236.591	€ 17.229-
Lochem	33.245	€ 455.703	33.333	€ 425.000	€ 30.703-
Voorst	23.913	€ 327.785	23.984	€ 305.799	€ 21.986-
Korting Voorst ivm Logopedie		€ 6.100-		€ 6.100-	€ -
Zutphen	46.833	€ 641.959	46.997	€ 599.217	€ 42.742-
Regio Midden IJssel / Oost Veluwe	345.591	€ 4.728.041	347.005	€ 4.415.239	€ 312.802-
Elburg	22.839	€ 313.063	22.929	€ 292.347	€ 20.716-
Ermelo	26.184	€ 358.915	26.507	€ 337.967	€ 20.947-
Harderwijk	45.757	€ 627.210	45.966	€ 586.072	€ 41.138-
Nunspeet	26.732	€ 366.426	26.835	€ 342.149	€ 24.277-
Oldebroek	23.006	€ 315.353	23.104	€ 294.579	€ 20.774-
Putten	24.383	€ 334.228	24.516	€ 312.582	€ 21.646-
Regio Noord Veluwe	168.901	€ 2.315.195	169.857	€ 2.165.697	€ 149.498-
Totaal GGD Noord en Oost Gelderland	812.224	€ 11.124.369	814.854	€ 10.380.369	-744.000
Bijdrage per inwoner		€ 13,71		€ 12,75	

De in 2016 ontvangen bijdrage per gemeente is op basis van de voor 2016 begrote inwoneraantallen. Bij de realisatie staan de inwoneraantallen per gemeente op 01-01-2016 (bron CBS). In de afrekening bijdrage gemeente zijn het saldo 2016 van - € 53.000 en de uitkering uit de bestemmingsreserve ontwikkelkosten GGD van € 797.000 meegenomen.

*) – door gemeente terug te ontvangen, + door gemeente te betalen.

Bijlage 5: Overzicht samenstelling Algemeen Bestuur (per 31-12-2016)

Overzicht Algemeen Bestuur 2016

GGD Noord- en Oost-Gelderland

Gemeente Aalten
H.J. (Henk) Rijks
Gemeentebelangen

Gemeente Brummen
J.B. (Kees) Paauw
CDA

Gemeente Ermelo
A.L. (Laurens) Klappe
Progressief Ermelo

Gemeente Apeldoorn
P. (Paul) Blokhuis
CU

Gemeente Doetinchem
C.J. (Kees) Telder
D66

Gemeente Harderwijk
G.J. (Gert Jan) van Noort
Stadspartij Harderwijk Anders

Gemeente Berkelland
M.H.H. (Marjke) van Haaren
CDA

Gemeente Elburg
W. (Willem) Krooneman
CU

Gemeente Hattem
M. (Martijn) Hospers
CDA

Gemeente Bronckhorst
A. (Antoon) Peppelman
PvdA

Gemeente Epe
D. (Dick) van Norel
CU

Gemeente Heerde
H.J. Berkhoff
CDA

Noord- en Oost-Gelderland

Overzicht Algemeen Bestuur 2016

GGD Noord- en Oost-Gelderland

Gemeente Lochem
T. (Trix) van der Linden
D66

Gemeente Oost Gelre
J.B.M. (Jos) Hoenderboom
CDA

Gemeente Winterswijk
I.G. (Ilse) Saris
CDA

Gemeente Montferland
I.T.J.M. (Ingrid) Wolsing
PvdA

Gemeente Oude IJsselstreek
L.G. (Bert) Kuster
Lokaal Belang GVS

Gemeente Zutphen
P.C.M. (Patricia) Withagen
GroenLinks

Gemeente Nunspeet
G. (Gert) van den Berg
CU

Gemeente Putten
A. (Ard) Kleijer
CU

**Veiligheidsregio Noord-en Oost-
Gelderland (VNOG) / DB**
C. (Carry) Abbenhues
PvdA (Burgemeester Zutphen)

Gemeente Oldebroek
L. (Liesbeth) Vos - van de Weg
CU

Gemeente Voorst
W. (Wim) Vrijhoef
D66

Noord- en Oost-Gelderland

Bijlage 6: Overzicht samenstelling Dagelijks Bestuur (per 31-12-2016)

Samenstelling Dagelijks Bestuur

I.G. (Ilse) Saris
Wethouder Winterswijk

mw. C. (Carry) Abbenhues
DB-lid Veiligheidsregio NOG/burgemeester Zutphen)
Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR)

P. (Paul) Blokhuis
Wethouder Apeldoorn

D. (Dick) van Norel
Wethouder Epe

A. (Ard) Kleijer
Wethouder Putten

G. (Gert) van den Berg
Wethouder Nunspeet